

Sbírka zákonů

Československé socialistické republiky

Částka 58

Vydána dne 29. června 1964

Cena Kčs 1,20

OBSAH:

133. Vyhláška ministerstva dopravy o silničním přepravním řádu

133

VYHLÁŠKA

ministerstva dopravy

ze dne 29. června 1964

o silničním přepravním řádu

Ministerstvo dopravy v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány stanoví podle § 7 a 19 vl. nař. č. 36/1951 Sb., jímž se provádí zákon o úpravě podnikání v silniční dopravě, a k provedení příslušných ustanovení občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. a hospodářského zákoníku č. 109/1964 Sb.:

Obecná ustanovení

§ 1

(¹) Silniční přepravní řád (dále jen „přepravní řád“) podrobně upravuje práva a povinnosti i odpovědnost při přepravě silničními vozidly pro cizí potřebu mezi organizacemi a osobami zúčastněnými na přepravě (§ 3); neupravuje ceny a cenové podmínky*)

(²) Přepravní řád neplatí

- a) pro hromadnou přepravu osob autobusy zahrnutou do městské hromadné přepravy osob,**)
- b) pro silniční přepravu prováděnou v rámci sdružené přepravy společně s jiným druhem dopravy, pokud byly pro sdruženou přepravu vydány samostatné přepravní podmínky,***)

c) pro přepravy, pro něž platí mezinárodní úmluvy.

(³) Pro přepravu pro cizí potřebu provedenou při stavu nouze nebo jako občanská výpomoc platí ustanovení přepravního řádu, jen bylo-li tak dohodnuto.

§ 2

Ustanovení přepravního řádu musí být uplatňována tak, aby byl zajišťován zájem celé společnosti a aby úkoly silniční dopravy plánované k uspokojování přepravních potřeb občanů a organizací byly plněny s největší hospodárností.

§ 3

Organizacemi a osobami zúčastněnými na přepravě silničním vozidlem pro cizí potřebu jsou

- a) organizace nebo osoba, která provádí přepravu osob a věcí pro cizí potřebu (dále jen „dopravce“),
- b) v přepravě osob cestující, a pokud jde o nepravděpodobnou hromadnou přepravu osob, objednatel a účastníci této přepravy,

*) Ceny a cenové podmínky upravují tarify silniční osobní a nákladní dopravy, a jde-li o občanskou výpomoc. § 384 a sl. občanského zákoníku.

**) Pro tuto přepravu platí městský přepravní řád (vyhláška ministerstva dopravy č. 127/1964 Sb.).

***) T. č. vyhláška ministerstva dopravy č. 228/58 Sb., kterou se vydává přepravní řád pro železniční a automobilovou přepravu kusových zásilek.

c) v nákladní dopravě přepravce, tj.

organizace, která je povinna uplatňovat v návrzích přepravních plánů požadavky na přepravu,

odesílatel (osoba nebo organizace, která uzavírá přepravní smlouvu s dopravcem) a příjemce zásilky.

§ 4

Ministerstvo dopravy může po projednání se zúčastněnými ústředními orgány vydat k jednotlivým ustanovením přepravního řádu podrobnější přepravní podmínky, které uveřejní v Přepravním a tarifním věstníku ministerstva dopravy.

ČÁST PRVNÍ

PŘEPRAVA OSOB

Základní ustanovení

§ 5

Přeprava osob se provádí jako hromadná nebo nehromadná a jako pravidelná nebo nepravidelná, a to zásadně vozidly, která jsou pro přepravu osob vyrobena a zařízena. Na nákladních automobilech a na nákladních přívěsech a návěsech lze přepravovat osoby jen výjimečně (§ 33).

§ 6

[1] Cestující, který splní podmínky stanovené přepravním řádem a tarifem, má právo, aby ho dopravce do místa určení přepravil řádně a včas. V nepravidelné hromadné přepravě osob má právo na včasnou a řádnou přepravu objednatel přepravy, pokud splní sám i účastníci přepravy sjednané podmínky a podmínky, stanovené přepravním řádem.

[2] Cestující a v nepravidelné hromadné přepravě její účastníci jsou povinni uvědomělou kázní, dbáním pokynů dopravce, zachováním ustanovení přepravního řádu a ostatních předpisů souvisejících s přepravou osob, jakož i všeobecných pravidel socialistického soužití přispívat k pořádku, bezpečnosti a plynulosti osobní přepravy.

[3] Pracovníci dopravce pověřeni kontrolou dopravní služby a opatření kontrolním odznakem nebo kontrolním průkazem a pracovníci dopravce ve stejnokroji při výkonu dopravní služby (dále jen „oprávnění pracovníci“) mohou dávat cestujícím a účastníkům přepravy pokyny v zájmu bezpečnosti a plynulosti dopravy. Jde zejména o pokyny týkající se nastupování a vystupování, umístění cestujících ve vozidlech, uvolnění určitého prostoru ve vozidlech, připuštění zavazadel k přepravě a jejich uložení a zachování klidu a pořádku ve vozidlech.

[4] Oprávnění pracovníci mohou dále provádět úkony, jimiž se zajišťuje a kontroluje plnění přepravních a tarifních podmínek.

§ 7

Vyloučení osob z přepravy

[1] Do vozidla nemají přístup nebo z přepravy mohou být vyloučeny osoby opilé a osoby, které pro nemoc, mimořádné znečištění oděvů nebo z jiných důvodů mohou být cestujícím na obtíž. Dopravce je oprávněn vyloučit dále z přepravy

a) osoby bez platné jízdenky, které nespĺní povinnost zaplatit jízdné a přepravné, popř. přírážky a pokuty,

b) osoby, které ohrožují bezpečnost provozu, svou vlastní nebo ostatních cestujících, a osoby, které přes upozornění oprávněného pracovníka nezachovávají ustanovení přepravního řádu.

[2] Vyloučení z přepravy po započítání jízdy je nutno uskutečnit tak, aby nedošlo k ohrožení zdraví nebo bezpečnosti osoby z přepravy vylučované.

[3] Cestující, který byl z přepravy vyloučen neprávem, má právo na vrácení jízdného, popř. dovozného.

HLAVA PRVNÍ

HROMADNÁ PŘEPRAVA OSOB

Oddíl první

Pravidelná přeprava osob

§ 8

Provádění pravidelné přepravy

[1] Pravidelná hromadná přeprava osob se provádí zásadně na autobusových tratích, které jsou uvedeny v platných jízdních řádech nebo jinak zveřejněny.

[2] Autobusové tratě musí být vedeny tak, aby při zachování hospodárnosti dopravy byly přepravní potřeby občanů uspokojeny v největší možné míře.

[3] Na autobusových tratích může být zaveden provoz, v němž cestující je povinen některé úkony spojené s placením jízdného (dovozného), popř. s opatřením jízdenky provést sám.

§ 9

Jízdní řády

[1] Dopravce sestavuje a vydává vývěsné jízdní řády autobusových tratí a prodejné knižní jízdní řády. Jízdní řády autobusových tratí Československé státní automobilové dopravy (ČSAD) se sestavují pro jednotlivé kraje (krajské jízdní řády). Knižní jízdní řády musí podávat přesný přehled o celkovém uspořádání pravidelné přepravy osob ČSAD v kraji a o provozu na jednotlivých autobusových tratích a umožňovat občanům snadné vyhledání potřebného spojení; výrazným způsobem musí být v nich označen den, od kterého platí, a den skončení platnosti.

[2] Dopravce je povinen vyvěsit na každé zastávce jednotlivé autobusové tratě - s výjimkou mimořádně zřízených dočasných zastávek - vý-

věsný jízdní řád. Pro informaci občanů se vyvěšují jízdní řády i na jiných místech (v autobusech, v zařízeních dopravce, na autobusových nádražích, v železničních stanicích apod.).

(3) Jízdní řád jednotlivé autobusové tratě musí obsahovat

- a) číslo a název autobusové tratě,
- b) název dopravce,
- c) jména zastávek s údajem jejich vzdálenosti v km od výchozí zastávky,
- d) číselné označení jednotlivých spojů,
- e) dobu odjezdu spoje z každé zastávky; u konečných zastávek spoje dobu příjezdu,
- f) podmínky, za kterých cestující může určitý spoj použít, zejména údaje o tom, ve kterých dnech nebo ve kterém časovém období spoj nejezdí, ve kterých zastávkách nezastavuje pravidelně, který spoj mohou přednostně užít určité skupiny cestujících a ke kterým spojům je možno nebo nutno zakoupit místenku,
- g) jde-li o vývěsný jízdní řád, ještě den od kterého platí.

(4) Na zastávkách tratí s mimořádnou hustotou spojů může dopravce vyvěsit zjednodušené jízdní řády.

(5) Trvalé změny jízdního řádu musí dopravce provést ve vyvěšených jízdních rádech včas a čitelně. Dočasně odchylky provozu na autobusové tratě je povinen dopravce neprodleně oznámit na zastávkách tratě zvláštními vývěskami; předvídané odchylky je povinen oznámit předem. Dopravce je povinen dbát o správnost údajů obsažených ve vyvěšených jízdních rádech a ve vývěskách. Vyvěšené jízdní řády a vývěsky, které pozbyly platnosti, jsou poškozené nebo nečitelné, musí dopravce odstranit, popř. vyměnit, a to v případě jejich neplatnosti neprodleně.

§ 10

Základní podmínky přepravy

(1) Cestující má právo na přepravu určitým spojem autobusové tratě jen tehdy, jestliže má platnou místenku (§ 18) nebo není-li vozidlo plně obsazeno. Při nedostatku místa ve vozidle je dopravce

- a) povinen přednostně přijmout k přepravě cestující patřící ke skupině, které je jízdním řádem zajištěna přednostní přeprava, např. pracujících do zaměstnání a zpět, žáků do školy a zpět apod.,
- b) povinen přednostně přijmout k přepravě cestující, kteří si opatřili předem platnou jízdenku (zpáteční jízdenku v rekreačních spojkách a podobně),
- c) oprávněn přednostně přijmout cestující, kteří prokáží vážné důvody pro přednostní přijetí k přepravě nebo kteří cestují do vzdálenějších zastávek anebo do míst, do kterých není

spojení jiným veřejným hromadným dopravním prostředkem.

(2) Přeprava dětí do šesti let bez doprovodu cestujícího staršího 10 roků není dovolena. Jsou-li místa k sezení ve vozidle plně obsazena, může cestující s bezplatně přepravovaným dítětem zaujmout jen jedno místo; kdy mají cestující právo na bezplatnou přepravu spolu jedoucích dětí, stanoví tarif.

(3) Cestující má právo po nastoupení do vozidla obložit po jednom místě k sezení pro sebe a pro dalšího cestujícího jedoucího s ním z téže zastávky; zakupuje-li jízdenku mimo vozidlo, musí mít platnou jízdenku i pro dalšího cestujícího. Za obložené se pokládá místo, na které cestující položil část oděvu nebo jiný vhodný předmět. Kdo obloží místo neoprávněně, je povinen je ihned uvolnit. Cestující který opustí své místo, aniž je obložil, ztrácí na ně právo; toto ustanovení se netýká místa, na které byla vydána místenka (§ 16).

(4) Není-li skutečně některý spoj podle jízdního řádu nebo je-li vozidlo plně obsazeno anebo je-li dopravci znemožněno pokračovat v započaté jízdě, má cestující s platnou jízdenkou právo na přepravu do cílové zastávky jiným spojem téže, popř. i jiné tratě téhož dopravce. Nemůže-li dopravce pokračovat v započaté jízdě, má cestující právo také na bezplatnou přepravu zpět do nástupní zastávky spojem téhož dopravce.

(5) Oprávnění podle odst. 4 může cestující využít jen v den, ve kterém byla jízdenka vydána. Nemůže-li být cestující do cílové popř. zpět do nástupní zastávky přepraven v tento den, je povinen si vyžádat o tom písemné potvrzení dopravce, které jej opravňuje k bezplatné přepravě ještě následující den.

§ 11

Jízdné

(1) Cestující, pokud nemá podle tarifu nebo zvláštních předpisů právo na bezplatnou nebo úroveňnou přepravu, je povinen zaplatit jízdné za jednotlivou jízdu do cílové zastávky nebo za právo přepravovat se v určitém časovém období, a to bez vyzvání nejpozději po nastoupení do vozidla. Platí-li cestující ve vozidle, je třeba, aby přispíval k plynulému odbavení včasným připravením vhodných platidel.

(2) Výši jízdného stanoví tarif. Určitým skupinám cestujících mohou být poskytnuty slevy z obecně stanoveného jízdného; rozsah a podrobné podmínky pro přiznání nároků na slevu jízdného stanoví tarif. Uplatňuje-li cestující právo na zlevněné jízdné, je povinen své právo bez vyzvání prokázat.

(3) Kterým cestujícím a za jakých podmínek se jízdné úvěruje, stanoví zvláštní dohody sjednané ministerstvem dopravy s dotčenými ústředními orgány.

[⁴] Cestující, který byl při znemožnění započaté jízdy přepraven zpět do nástupní zastávky, má právo na vrácení zaplaceného jízdného. Není-li cestující v takovém případě přepraven do cílové zastávky nebo zpět do nástupní zastávky, má právo na vrácení rozdílu mezi zaplaceným jízdným a jízdným za projetý úsek mezi nástupní zastávkou a zastávkou, kde byla jízda znemožněna, popř. poslední projetou zastávkou. Cestující s platnou jízdenkou pro jednotlivou jízdu má právo na vrácení zaplaceného jízdného také tehdy, upustil-li od přepravy z důvodů uvedených v § 10 odst. 4 a § 18 odst. 3.

§ 12

Průkazy na slevu jízdného

[¹] Právo na slevu jízdného prokazuje cestující zvláštním průkazem; pro mimořádné slevy může ministerstvo dopravy stanovit jinou úpravu. Druhy a vzory průkazů na slevu jízdného stanoví ministerstvo dopravy.

[²] Má-li dopravce pochybnosti o splnění podmínek pro poskytnutí slevy jízdného, je oprávněn požadovat od žadatele další doklady; pokud není právo na slevu prokázáno, je dopravce oprávněn poskytnutí slevy odepřít. Porušil-li cestující hrubě nebo opětovně ustanovení tohoto řádu nebo tarifu o získání slevy jízdného a o používání průkazu na slevu jízdného, může mu dopravce odmítnout potvrzení průkazu až na dobu jednoho roku.

[³] Žadatel o slevu je povinen předložit dopravci průkaz na slevu jízdného řádně vyplněný podle předtisku a potvrzený příslušnými organizacemi (např. zaměstnavatelem nebo školou).

[⁴] Doba platnosti průkazu na slevu jízdného stanoví tarif; doba musí být na průkazu vyznačena.

[⁵] Průkaz je neplatný,

- a) byl-li vydán na základě nesprávných údajů,
- b) uplynula-li doba jeho platnosti,
- c) je-li tak poškozen nebo pošpiněn, že záznamované údaje nelze s určitostí zjistit,
- d) chybí-li podoběnka, ačkoli je předepsána, nebo byla-li neoprávněně vyměněna,
- e) použije-li jej neoprávněná osoba nebo je-li zneužit jiným způsobem,
- f) neodpovídají-li jeho údaje již skutečnosti,
- g) není-li řádně vyplněn nebo potvrzen nebo je-li v něm neoprávněně mazáno, škrtnáno nebo přepisováno.

§ 13

Jízdenky a základní podmínky jejich použití

[¹] V pravidelné přepravě osob se používají jízdenky pro jednotlivou jízdu a za podmínek stanovených tarifem též jízdenky platící v určitém časovém období — jízdenky časové (dělnické a žakovské jízdenky, jízdní průkazy apod.).

[²] Z jízdenky pro jednotlivou jízdu musí být patrná výše jízdného a údaje umožňující podle po-

vahy provozu kontrolu její platnosti a správnosti jejího použití.

[³] Z časové jízdenky musí být patrný zejména tyto údaje:

- a) druh časové jízdenky,
- b) doba platnosti,
- c) provozní rozsah platnosti (jednotlivá trať, úsek tratě apod.),
- d) výše jízdného,
- e) název organizace, která jízdenku vydala.

[⁴] Jízdenka pro jednotlivou jízdu platí pro cestovní úsek a pro spoj, pro který byla průvodčím nebo výdejnou vystavena. Na jízdenku vydanou ve výdejně musí cestující nastoupit v den, pro který byla vydána.

[⁵] Časové jízdenky platí pro časové období a cestovní úsek vyznačený na nich nebo na příslušných průkazech; tarif může stanovit pro jednotlivé druhy časových jízdenek odchylku.

[⁶] Cestující nesmí postoupit jízdenku jiné osobě, jakmile nastoupil do vozidla nebo zfal jízdenka na jeho jméno. Na jízdenku pro jednotlivou jízdu zakoupenou mimo vozidlo musí cestující nastoupit do vozidla spoje, pro který byla jízdenka vydána a to ve lhůtě stanovené místní úpravou dopravce.

[⁷] Časové jízdenka je neplatná,

- a) byla-li vydána na podkladě nesprávných údajů,
- b) neodpovídají-li její údaje již skutečnosti,
- c) nebyla-li řádně vyplněna nebo byly-li její údaje neoprávněně změněny,
- d) nelze-li z ní s určitostí zjistit potřebné údaje, zejména pro její poškození nebo pošpinění,
- e) uplynula-li doba její platnosti,
- f) bylo-li jí použito neoprávněnou osobou.

[⁸] Jízdenka pro jednotlivou jízdu je neplatná,

- a) je-li tak poškozena nebo pošpiněna, že z ní nejsou patrné potřebné údaje, nebo
- b) nedodržel-li cestující podmínky stanovené pro její použití.

[⁹] Zlevněná jízdenka se považuje za platnou jen ve spojení s platným průkazem na slevu jízdného.

[¹⁰] Cestující musí mít u sebe platnou jízdenku po celou dobu přepravy i v okamžiku vystoupení z vozidla. Má-li cestující platnou jízdenku již při nastoupení do vozidla, je povinen ji ihned a bez vyzvání předložit k nahlédnutí, popř. k vyznačení jejího použití; jde-li o zlevněnou jízdenku, předloží zároveň průkaz na slevu jízdného. Jízdenky nesmějí být předkládány k nahlédnutí složené nebo vložené do neprůhledných obalů nebo jinak nečitelné.

§ 14

Výdej jízdenek

[¹] Jízdenku vydává průvodčí nebo řidič a v některých zastávkách též výdejna jízdenek. Cest-

tující, který vstoupí do vozidla bez platné jízdenky, je povinen si bez vyzvání zakoupit jízdenku u průvodčího (řidiče).

(2) Cestující, který v jízdě pokračuje tímž spojem za zastávku, do které má platnou jízdenku, je povinen si bez vyzvání obstarat jízdenku pro další jízdu, a to nejpozději před odjezdem z této zastávky.

(3) Časovou jízdenku je cestující povinen opatřit si předem; v prvních dnech její platnosti se mu vydá jízdenka ve vozidle jen tehdy, nemohl-li si opatřit jízdenku předem pro nemoc, dovolenou apod.

(4) Jízdenka může být vydána jen pro přepravu do zastávky uvedené v jízdním řádu použitého spoje.

(5) Výše jízdného vyznačená na jízdence musí souhlasit s cenou zaplaceného jízdného. Cestující je povinen při převímání jízdenky se přesvědčit, zda mu byla vydána podle jeho údajů, zejména zda zaplacené jízdné odpovídá ceně vyznačené na jízdence; na pozdější reklamaci cestujícího nebere dopravce zřetel.

§ 15

Kontrola jízdenek

(1) Cestující je povinen na vyzvání oprávněného pracovníka kdykoliv během přepravy nebo v okamžiku vystoupení z vozidla předložit k nahlédnutí jízdenku, popř. průkaz na slevu jízdného. Cestující, který se nemůže prokázat platnou jízdenkou, je povinen zaplatit obvyklé jízdné z nástupní zastávky do cílové zastávky a přírůžku Kčs 30,—. Není-li možné nástupní zastávku spolehlivě zjistit, počítá se jízdné z výchozí zastávky spoje.

(2) Zjistí-li oprávněný pracovník, že se cestující vykazuje neplatnou časovou jízdenkou nebo neplatným průkazem na slevu jízdného, je povinen je odebrat. Za odebranou časovou jízdenku nemá cestující nárok na vrácení zaplaceného jízdného. Dopravce může, jde-li o méně závažný nedostatek časové jízdenky nebo průkazu na slevu jízdného, cestujícímu tyto doklady ponechat, popř. vrátit a uložit odstranění nedostatku.

(3) Odepře-li nebo nemůže-li cestující zaplatit částky podle odst. 1, ztrácí právo na přepravu a může být z přepravy vyloučen. Vyloučením z přepravy pro nezaplacení uvedených částek není dotčena povinnost cestujícího příslušnou částku dopravci zaplatit.

§ 16

Místenky

(1) Jízdním řádem nebo vývěskou může být stanoveno, že u určitých spojů je nutné nebo možné zajistit si předem místo k sezení z výchozí zastávky zakoupením místenky. Náhradu za zajištění místa k sezení ve vozidle stanoví tarif.

(2) Cestující s místenkou ztrácí právo na své místo, neobsadí-li je před odjezdem spoje z výchozí zastávky.

(3) Jestliže cestujícímu s platnou místenkou nebylo zajištěno ve vozidle místo k sezení, a proto se vzdal jízdy, vrátí mu dopravce částku přijatou za místenku.

(4) Vzdá-li se cestující jízdy, ačkoliv vyhrazené místo bylo volné, nebo přeruší-li jízdu, částku zaplacenou za místenku dopravce nevrací.

§ 17

Přeprava zavazadel

(1) Cestující má právo vzít s sebou jako zavazadlo

- a) věci, které je možno vzhledem k jejich objemu, úpravě, délce nebo váze rychle a bez obtíží naložit a umístit ve vozidle nebo na střeše vozidla, popř. ve zvláštním zařízení pro zavazadla;
- b) živá zvířata, pokud jsou splněny zvláštní podmínky stanovené pro jejich přepravu (§ 18).

(2) Cestujícímu není dovoleno brát s sebou do vozidla

- a) věci, jejichž přeprava je zakázána všeobecnými právními předpisy nebo opatřeními orgánů státní správy;
- b) věci nebezpečné, a to v rozsahu stanoveném zvláštními předpisy (§ 78);
- c) nabitě střelné zbraně, s výjimkou střelných zbraní příslušníků ozbrojených sil a bezpečnostních sborů, pro jejichž přepravu platí zvláštní předpisy;
- d) věci, které mohou ohrozit bezpečnost provozu nebo poškodit, popř. znečistit cestující nebo vozidlo, zejména pro nevhodný způsob balení;
- e) věci, které svým zápachem, odpuzujícím vzhledem apod. by mohly být cestujícím na obtíž;
- f) zavazadla, jejichž celková váha přesahuje 50 kg.

(3) Cestující může vzít s sebou do vozidla nejvýše tři zavazadla; mimo dobu zvýšených nároků na přepravu může cestující se souhlasem průvodčího vzít s sebou do vozidla ještě další zavazadla. Místní úpravou dopravce (§ 23) může být u některého spoje omezen počet zavazadel přepravovaných s cestujícími nebo vyloučena přeprava některých zavazadel.

(4) Za zavazadla se nepovažují drobné předměty, které je možno podle potřeby držet na klíče nebo v ruce.

(5) Průvodčí (řidič) určí, zda se zavazadlo přepraví na střeše vozidla, popř. jinde mimo prostor pro cestující; v takovém případě je cestující povinen upozornit na zvláštní povahu zavazadla, zejména vyžaduje-li, aby s ním bylo určitým způsobem zacházeno, nebo aby bylo ukládáno v určité poloze.

(6) Zavazadlo musí cestující uložit ve vozidle

tak, aby neohrožovalo bezpečnost, neztěžovalo výkon služby řidičům a průvodčím a neomezovalo nastupování a vystupování cestujících. Vyžaduje-li to bezpečnost nebo pohodlí cestujících, musí být zavazadlo uloženo podle pokynů průvodčího (řidiče).

(7) Dohled na zavazadlo přepravované stejným vozidlem s cestujícím přísluší pouze cestujícímu, a to i tehdy, je-li zavazadlo uloženo na místě určeném průvodčím.

(8) Která zavazadla se přepravují zdarma a za která zavazadla se platí dovozně, jakož i výši dovozného stanoví tarif. Váhu a míru zavazadla pro účely stanovení výše dovozného si dopravce zjišťuje podle provozních možností vážením, měřením nebo odhadem. Pro placení dovozného a pro výdej, použití, platnost a kontrolu lístků na zavazadla platí přiměřeně ustanovení § 11, 13, 14 a 15 s odchylkou, že výše přírážky je Kčs 4.—

(9) Vyžadují-li to provozní poměry, může dopravce přepravit zavazadlo i jiným vozidlem téhož spoje, než které použije cestující. Přitom je dopravce povinen dbát, aby zavazadlo bylo přepraveno nejpozději ve stejnou dobu s cestujícím.

(10) Je-li zavazadlo přepravováno mimo prostor cestujícího, je cestující povinen při ukončení přepravy se ihned hlásit o jeho vydání.

(11) Cestující je povinen na požádání dopravce poskytnout mu při ukládání nebo při vykládání zavazadla, zejména na střechu vozidla, přiměřenou pomoc.

§ 18

Věci a živá zvířata, jejichž přeprava je dovolena za zvláštních podmínek

(1) Elektrické akumulátory lze brát s sebou jako zavazadla jen tehdy, jsou-li odplynovací otvory zajištěny zašroubovanou zátkou tak, aby z nich kapalina nemohla vystříknout; jsou-li nabity, musí být póly zajištěny tak, aby nenastal zkrat. Elektrické akumulátory nesmějí být zevně znečištěny nebo potřísněny kyselinou a musí být vždy postaveny na podlahu vozidla.

(2) Jako zavazadlo může vzít cestující s sebou do vozidla, pokud to obsazení vozidla na lince dovozuje, čtyřkolečkový dětský kočárek. Na některých spojích může být místní úpravou dopravce přeprava kočárků zcela vyloučena. K přepravě jsou přípustné pouze kočárky s dítětem; pokud to provozní poměry na trati dovozuji též kočárky prázdné. Cestující s dětským kočárkem může nastoupit do vozidla jen s vědomím průvodčího. Ve vozidle smí být přepravován pouze jeden čtyřkolečkový dětský kočárek. Čtyřkolečkové dětské kočárky se na střeše vozidla nepřeppravují.

(3) Osoby oprávněné k nošení střelné zbraně mohou vzít s sebou do vozidla zároveň s zbraní přiměřené množství nábojů, pokud jsou uloženy v opascích na náboje, v loveckých brašnách, skříňkách a v podobných obalech.

(4) Jako zavazadla může cestující vzít s sebou drobná domácí a jiná malá zvířata, pokud tomu nebrání zvláštní předpisy, není-li jejich přeprava cestujícím na obtíž a jsou-li uzavřena v klecích, koších nebo v jiných vhodných schránkách s nepropustným dnem. Pro přepravu schrán se zvířaty platí ustanovení o přepravě zavazadel. Místní úpravou dopravce může být přeprava zvířat v některých spojích vyloučena. Tarif stanoví, kdy se za přepravu zvířete platí dovozně.

(5) Beze schrány je možno vzít do vozidla psa, který má bezpečný náhubek a je držen na krátké šňůře. V jednom vozidle se smí přepravovat nejvýše jeden pes beze schrány. V době zvýšených nároků na přepravu může průvodčí (řidič) přepravu psa beze schrány odmítnout; toto ustanovení se nevztahuje na psy služební a na psy doprovázející slepce.

(6) Jako zavazadlo je možno vzít s sebou do vozidla přenosnou ocelovou láhev s kapalným topným plynem pro domácnost, pokud cestující splní zvláštní podmínky stanovené pro tuto přepravu.

§ 19

Přezkoumání zavazadel

(1) Má-li oprávněný pracovník pochybnosti o tom, zda věci, které cestující vzal s sebou do vozidla, vyhovují předchozím ustanovením, je oprávněn se přesvědčit v přítomnosti cestujícího o jejich povaze a obsahu. Je-li zavazadlo přepravováno v jiném vozidle než cestující a včasné dosažení cestujícího není možné, přesvědčí se oprávněný pracovník o obsahu a povaze zavazadla za účasti osoby, která není pracovníkem dopravce.

(2) Odmítne-li cestující přezkoumání zavazadla nebo zjistí-li se při jeho přezkoumání, že věci (zvířata), které cestující veze s sebou, jsou z přepravy vyloučeny, je cestující povinen je z vozidla odstranit. Neuposlechne-li cestující pokynu, zajistí odstranění zavazadla průvodčí. V takovém případě může průvodčí cestujícího vyloučit z další jízdy bez nároku na vrácení zaplaceného jízdného a dovozného.

(3) Cestující, který vzal s sebou do vozidla nebezpečné věci z přepravy vyloučené nebo nabitou střelnou zbraň, zaplatí za každé takové zavazadlo pokutu ve výši Kčs 60,—.

§ 20

Péče o cestující

(1) Dopravce je povinen ve spolupráci s cestujícími starat se o jejich pohodlnou přepravu. Podle rozsahu přepravy zřizuje pro potřebu cestujících vhodná zařízení, jako informační kanceláře a na autobusových nádražích kulturní střediska, hygienická zařízení a úschovny zavazadel; zároveň stanoví podmínky pro jejich používání. Na možnost použití těchto zařízení upozorní dopravce vývěskou nebo jiným vhodným způsobem. Dopravce

je povinen zařízení udržovat v náležitě čistotě, osvětlovat je a zajišťovat jejich včasné otevření podle potřeb cestujících. Osobám, které nemají přístup do vozidla, není dovoleno prodlévat ani v těchto zařízeních; toto omezení se vztahuje i na věci a zvířata, které není dovoleno přepravovat.

(2) Na požádání cestujícího poskytne průvodčí (řidič) informace o pravidelné hromadné přepravě osob, zejména o možnosti přestupu na jiný autobusový spoj, o změnách tarifu apod.

(3) Vznikne-li u cestujícího během přepravy potřeba lékařského ošetření a není-li cestující schopen lékařskou pomoc sám vyhledat, postará se dopravce o jeho přepravu do místa na projížděné trati, kde je mu možno ošetření poskytnout nebo z něhož může být zajištěna jeho další přeprava.

§ 21

Povinnosti dopravce

(1) Dopravce je povinen provádět přepravu cestujících s odbornou péčí. Při přepravě je zejména povinen zajišťovat bezpečnost cestujících a pořádek a klid ve vozidle.

(2) Při provádění přepravy je dopravce povinen vyvinout veškeré úsilí k dodržení platných jízdních řádů. Dojde-li k přerušení jízdy nebo ke zpoždění delšímu než 15 minut, je dopravce povinen na žádost cestujícího přerušit, popř. délku zpoždění v cílové zastávce písemně potvrdit.

(3) Vozidla použitá k přepravě cestujících musí být v řádném technickém stavu, musí být označena názvem trati a prostor pro cestující včetně stupátek musí být udržován v čistotě. Během jízdy musí být zajištěno větrání vozidla. Zařízení dopravce ve vozidle (např. rozhlasové zařízení) musí být používáno takovým způsobem, aby nebylo na obtíž cestujícím.

(4) Trvale zřízená zastávka musí být opatřena označníkem. Průvodčí (řidič) je povinen vyvolat název zastávky, a to nejpozději při zastavení vozidla, zdržení vozidla v zastávce, trvá-li alespoň 5 minut, a jeho zkrácení proti jízdnímu řádu.

(5) Dopravce je povinen informovat občany způsobem podle místních poměrů vhodným (dením tiskem, rozhlasem, vývěskami umístěnými na zastávkách a ve vozidlech apod.) o všech závažných skutečnostech, které mají vztah k cestujícím veřejnosti, zejména o zavedení nových tratí a spojů, a to i dočasných o provedení místní úpravy podle § 23, o posílení přepravy při zvláštních příležitostech apod.

(6) Pro nemocné osoby, invalidy a pro těhotné ženy musejí být v každém vozidle vyhrazena dvě místa k sezení; vyhrazená místa musí být zřetelně vyznačena.

(7) Na požádání cestujícího je dopravce povinen na pracovištích určených pro styk s cestujícími, předložit mu k nahlédnutí tento přepravní

řád, tarif silniční dopravy, jízdní řády, jakož i místní úpravy v hromadné přepravě osob.

§ 22

Povinnosti cestujících

(1) Cestující jsou povinni zachovávat opatrnost přiměřenou povaze provozu a uposlechnout pokynů, které jim dají oprávnění pracovníci nebo které jsou uvedeny ve vývěskách nebo vyhlášený rozhlasem, popř. jiným způsobem.

(2) Cestující se musí zdržet všeho, co by mohlo ohrozit bezpečnost a plynulost dopravy, pořádek ve vozidle nebo působit rušivě na pracovníky dopravce při výkonu jejich služby anebo působit škodu cestujícím. Zejména není cestujícím dovoleno

- a) mluvit na řidiče za jízdy;
- b) pískat, zpívat, hlučně se chovat nebo provozovat hudbu ve vozidle (též reprodukovanou hudbu a řeč);
- c) otevírat dveře a okna, vyklánět se z vozidla a vyhazovat z vozidla odpadky a jiné předměty;
- d) uvádět v činnost návštěvní zařízení ve vozidle;
- e) kouřit ve vozidle a v zařízeních určených pro potřebu cestujících;
- f) nastupovat do vozidla, které je plně obsazeno nebo které oprávněný pracovník prohlásil za obsazené;
- g) zdržovat se v prostoru vyhrazeném pro řidiče.

(3) Nastoupit do vozidla a vystoupit z něho mohou cestující jen na zastávkách stanovených jízdním řádem nebo dočasně zřízených dopravcem. Jde-li o zastávku, kde vozidlo zastavuje jen na znamení, musí cestující, který chce nastoupit, dát včas řidiči vozidla znamení zvednutím ruky; cestující, který chce vystoupit, musí o tom včas uvědomit průvodčího (řidiče).

(4) Cestující nastupují do vozidla v pořadí, v jakém přišli na zastávku. Nastupovat a vystupovat je dovoleno teprve tehdy, až vozidlo zcela zastaví; vystupující cestující mají přednost před nastupujícími. Cestující se musí sami starat, aby včas nastoupili do vozidla v nástupní zastávce a včas vystoupili v cílové zastávce. Při nastupování a vystupování, jakož i ve vozidle jsou cestující povinni chovat se tak, aby nebyli ostatním cestujícím na obtíž.

(5) Zastaví-li vozidlo z provozních nebo z jiných důvodů na místě, kde podle jízdního řádu nezastavuje, může cestující vystoupit jen se souhlasem průvodčího (řidiče). Vyžadují-li to provozní nebo jiné vážné důvody, jsou cestující povinni na pokyn oprávněného pracovníka z vozidla vystoupit, a bude-li se "jízda" pokračovat, na jeho pokyn včas nastoupit.

(6) Cestující je povinen dodržovat obecné zásady o ochraně socialistického vlastnictví a napo-

máhat při udržování čistoty ve vozidlech a v zařízeních dopravce, přístupných cestující veřejnosti.

(¹) Cestující, který z hrubé nedbalosti nebo v opilosti znečistil nebo jinak poškodil vozidlo anebo jiná zařízení dopravce, a cestující, který přes upozornění, popř. napomenutí oprávněného pracovníka pokračuje v jednání uvedeném v předchozích odstavcích nebo v jiném jednání, jímž ohrožuje bezpečnost nebo narušuje plynulost přepravy, je povinen zaplatit pokutu Kčs 30 a nahradit škodu.

§ 23

Místní úpravy v pravidelné přepravě osob

Pokud to místní dopravní poměry vyžadují, je dopravce oprávněn provést v pravidelné přepravě osob zvláštní místní úpravy; odchýlně od ustanovení hlavy první může upravit jen podmínky stanovené v § 14 odst. 3 a 4, § 16, odst. 2 a § 22 odst. 2 písm. d) a odst. 4.

Oddíl druhý

Nepravidelná přeprava osob

§ 24

Základní podmínky

(¹) Pro nepravidelnou hromadnou přepravu osob platí přiměřeně ustanovení § 17 odst. 2, 5, 6, 7, 11, § 18, 19, 20, § 21, odst. 1, 3, 5, 7 a § 22 odst. 1, 2, 5, 6 a 7 s těmito odchylkami:

- počet zavazadel, dětských kočárků a psů bez schrán není omezen;
- je-li možno věci účastníků vzhledem k jejímu objemu a délce bez obtíží umístit ve vozidlo nebo na střeše vozidla, popř. ve zvláštním zařízení, váhové omezení 50 kg pro ně neplatí;
- kouření je v nepravidelné hromadné přepravě osob dovoleno, jestliže to bylo s objednatelém přepravy (vedoucím výpravy) dohodnuto.

(²) Objednatel přepravy je povinen určit vedoucího výpravy.

§ 25

Objednávka přepravy

(¹) Nepravidelná přeprava osob musí být předem objednána. Objednávku je třeba učinit po dohodě s dopravcem před požadovaným dnem přistavení vozidla tak, aby dopravce mohl vzhledem k povaze, rozsahu a délce trvání požadované přepravy její provedení řádně připravit a zajistit.

(²) Objednávka musí obsahovat veškeré údaje potřebné k provedení a vyúčtování přepravy, zejména název (jméno), poštovní adresu a číslo telefonu objednatele, přesné určení místa a dobu přistavení vozidla, směr, cíl a dobu trvání přepravy a počet účastníků přepravy; je-li objednatel socialistická organizace, ještě data jejího bankovního spojení.

(³) Objednávku je třeba učinit písemně nebo dálnopísemně. Výjimečně může být přijata ústní, telefonická nebo telegrafická objednávka; v tako-

vém případě je objednatel povinen na vyzvání zaslat dodatečně objednávku písemnou. Nebyl-li objednatel vyzván k zaslání písemné objednávky nebo nevyhověl-li výzvě nejpozději před začátkem jízdy, platí v případě pochybnosti záznamy dopravce.

(⁴) Nemůže-li dopravce objednávku přijmout, je povinen o tom objednatele neprodleně vyrozumět.

§ 26

Vznik a obsah smlouvy o hromadné přepravě osob

(¹) Smlouva o nepravidelné hromadné přepravě osob vzniká mezi objednatelém přepravy a dopravcem přijetím objednávky; ustanovení § 41, odst. 1 písm. a) platí obdobně.

(²) Smlouvou se dopravce zavazuje objednatel přepravit účastníky přepravy a jejich věci do sjednaného místa (míst) řádně a včas; přepravu je dopravce povinen provést v dohodnutém rozsahu a za sjednaných a přepravním řádem stanovených podmínek. Objednatel se zavazuje dopravci, že on i účastníci přepravy splní sjednané a přepravním řádem stanovené podmínky a že zaplatí za přepravu.

§ 27

Změna a zrušení smlouvy o přepravě osob

(¹) Objednatel přepravy nebo vedoucí výpravy jím určený může navrhnout změnu smlouvy před započtím přepravy i během jejího provádění; dopravce vyhoví návrhu, dovoluje-li to jeho provoz a není-li tím ohrožena bezpečnost přepravy nebo jiný obecný zájem.

(²) Nemůže-li dopravce provést přepravu nebo nemůže-li jí provést za sjednaných podmínek, je povinen objednatel o tom neprodleně vyrozumět. Nevyhovují-li objednatelém dopravcem nově navržené podmínky, je oprávněn od přepravní smlouvy odstoupit. Objednatel je oprávněn odstoupit od smlouvy o přepravě osob také v tom případě, nezapočne-li dopravce s přepravou do jedné hodiny od sjednané doby započtí přepravy.

(³) Odpadne-li potřeba sjednané přepravy, je objednatel povinen oznámit to bez prodlení dopravci. Jestliže odvolaná přeprava vyžadovala určitou přípravu a tato příprava byla provedena, je objednatel povinen nahradit dopravci výdaje tím vzniklé. Byla-li přeprava odvolána až po vyjetí vozidla na místo jeho přistavení nebo bylo-li již vozidlo na takové místo přistaveno a k přepravě nedošlo z příčiny na straně objednatele, přísluší dopravci ještě náhrady za provedené výkony.

§ 28

Přepravní doklad

(¹) Vznik, obsah, změna a plnění smlouvy o nepravidelné hromadné přepravě osob se zaznamenává v přepravním dokladu, jehož vzor stanoví a jehož vydání zajišťuje ministerstvo dopravy.

(2) Přepravní doklad o nepravdělné hromadné přepravě osob vyplňuje

- a) před zahájením přepravy podle údajů objednatele dopravce;
- b) po započetí přepravy řidič vozidla; v dokladu zaznamenává údaje potřebné k vyúčtování přepravy a jiných náhrad.

(3) Vedoucí výpravy je povinen přezkoušet a v dokladě potvrdit správnost těchto údajů:

- a) místo, den a hodinu přistavení vozidla, stav počítáče kilometrů a jméno vedoucího výpravy, a to nejpozději do odjezdu z výchozího místa;
- b) projetou cestu, doby čekání, stav počítáče kilometrů při ukončení jízdy a počet účastníků přepravy.

(4) Za nesprávné údaje objednatele, které měly nebo mohly mít za následek zkrácení dopravce na přepravném, může dopravce počítat zvláštní přírážku ve výši pětinásobku částky, o kterou byl nebo mohl být na přepravném zkrácen.

§ 29

Provedení sjednané přepravy

(1) Dopravce je povinen provést sjednanou přepravu s odbornou péčí. Ke splnění smlouvy o přepravě osob může použít i jiné organizace; přítom odpovídá tak, jako by přepravu provedl sám.

(2) K plnění smlouvy o přepravě osob je dopravce povinen ve sjednané době přistavit vozidlo, které odpovídá dohodnutým podmínkám; neby-li dohodnut typ vozidla, přistaví vozidlo odpovídající povaze, účelu, době trvání přepravy a počtu jejich účastníků. Při poruše vozidla během přepravy je dopravce povinen, je-li to provozně možné, zajistit přistavení vozidla náhradního.

(3) Dopravce je povinen provést přepravu po cestě, která byla dohodnuta s objednatelem. Je-li třeba k jízdě po určité části cesty zvláštního povolení, je povinen povolení obstarat objednatel, nebylo-li ujednáno jinak.

(4) Nebyla-li dopravní cesta dohodnuta, je dopravce povinen provést přepravu po cestě, jejíž použití je hospodárné se zřetelem k účelu přepravy a k druhu použitého vozidla. Ustanovení § 54 odst. 1 až 4 o volbě náhradní dopravní cesty a o určení délky dopravní cesty platí obdobně.

(5) Objednatel (vedoucí výpravy) je povinen zajistit řidiči vozidla potřebný odpočinek, nocleh, vhodné garážování vozidla, a bylo-li tak ujednáno, i stravování.

(6) Podléhá-li sjednaná přeprava osob řízení podle zvláštních předpisů, zejména celních a zdravotně bezpečnostních, je objednatel přepravy (vedoucí výpravy) povinen provést sám veškerá nutná opatření, a to, bylo-li tak dohodnuto, i za pracovníky dopravce. Týká-li se řízení přepravovaných

osob, je vedoucí výpravy povinen zajistit jejich přítomnost a potřebnou součinnost.

(7) Vedoucí výpravy odpovídá za udržování pořádku ve vozidle a za dodržování bezpečnostních předpisů účastníky přepravy. Je povinen zajistit, aby účastníci přepravy byli při pokračování v jízdě vždy včas přítomni.

(8) Vyskytne-li se při přepravě překážka pro kterou v ní nelze pokračovat, a předem nebyl dohodnut další postup pro takový případ, rozhoduje o dalším postupu vedoucí výpravy. Dopravce má právo na náhradu za účelně provedené výkony, i když přepravu neprovedl ve sjednaném rozsahu; stalo-li se tak z příčiny na jeho straně, má dopravce právo na náhradu, jen když objednatel měl nebo mohl mít z částečně provedené přepravy prospěch.

§ 30

Čekání vozidla

(1) Čeká-li vozidlo během plnění smlouvy o přepravě osob, je objednatel přepravy povinen poskytnout dopravci náhradu za čekání stanovenou tarifem, jestliže čekání

- a) je sjednanou součástí přepravního výkonu nebo
- b) vzniklo pro nesprávné nebo nedostatečné údaje objednávky, dále z příčin na straně objednatele nebo účastníků přepravy, jakož i z příčin souvisejících s účelem a způsobem provedení sjednané přepravy.

(2) O délce čekání vozidla, za které přísluší dopravci náhrada, je nutno provést v přepravním dokladu záznam, a nestačí-li místo, vyhotovit samostatný zápis (§ 71).

(3) Stojí-li vozidlo u vícedenní přepravy v době mezi 18. hodinou až 8. hodinou následujícího dne v klidu, tato doba se za čekání nepovažuje.

§ 31

Přepravné a jiné náhrady

(1) Jsou-li splněny podmínky přepravního řádu a tarifu osobní přepravy, přísluší dopravci za provedené výkony přepravné. Přepravné se skládá z jízdného, zvláštních tarifních náhrad a příplatků.

(2) Kromě přepravného počítá dopravce hotové výdaje nutné k uskutečnění přepravy nebo vynaložené z příkazu nebo v zájmu objednatele přepravy (vedoucího výpravy).

(3) Výši jízdného, zvláštních tarifních náhrad a příplatků stanoví tarif.

(4) Přepravné je povinen uhradit objednatel.

HLAVA DRUHÁ

NEHROMADNÁ PŘEPRAVA OSOB

§ 32

(1) Pro nehromadnou přepravu osob platí přiměřené ustanovení § 17 odst. 1, 2, 5, 6, 7, 8 a 11,

§ 18 odst. 1, 3 až 6, § 19, 20, 23 odst. 1, 2, 6 a 7, § 27, 29, 30 odst. 1 a 3 a § 31 odst. 1 a 3.

(2) K provedení přepravy musí být vozidlo u dopravce objednáno.

(3) Jde-li o krátkodobou přepravu, objednává se vozidlo telefonicky nebo ústně zpravidla přímo u řidiče. Jde-li o přepravu, která vyžaduje určité přípravy na straně dopravce (např. vícedenní přeprava, přeprava přes hranice státu apod.), je nutno vozidlo objednat předem tak, aby dopravce mohl včas provést potřebné přípravy. Nebyla-li objednávka vozidla učiněna písemně nebo dálnopisně, platí v pochybnosti záznamy dopravce. Objednávka vozidla pro přepravy přes hranice státu musí být vždy učiněna písemně.

(4) Objednávka vozidla musí obsahovat veškeré údaje potřebné k provedení přepravy, a pokud se přepravné neplatí v hotovosti, též k vyúčtování přepravy.

(5) Přijetím objednávky se dopravce zavazuje provést přepravu podle sjednaných a přepravním řádem stanovených podmínek.

(6) Je-li vozidlo již objednáno, může být další cestující odmítnut; místní úpravou dopravce může být stanoveno, za jakých podmínek lze v takovém případě provést jeho přepravu.

(7) Cestující je povinen zaplatit jízdné, popřípadě dovozní za zavazadla nejpozději při ukončení jízdy; je-li objednatelem vozidla socialistická organizace, může být předem dohodnut jiný způsob placení jízdného (dovozního). Platí-li cestující jízdné v hotovosti, je třeba, aby přispíval k plynulému odbavení zejména včasným připravením vhodných platidel. Není-li vozidlo opatřeno taxametrem nebo není-li taxametr v činnosti, je dopravce povinen vystavit na zaplacenou částku potvrzení; jinak vystavuje potvrzení jen na požádání cestujícího. Jízdné se platí i za objednanou jízdu vozidla na sjednané místo. Výši jízdného stanoví tarif.

(8) Žádá-li to řidič, je cestující povinen odevzdat mu před započítáním jízdy nebo při jejím přerušení přiměřenou zálohu. Na požádání cestujícího je dopravce povinen vydat mu potvrzení o zaplacené záloze.

(9) Vyžaduje-li to délka dopravní cesty, je cestující povinen zajistit řidiči vozidla nocleh, a bylo-li tak ujednáno, i stravování.

(10) Délka dopravní cesty se zjišťuje podle údajů schváleného taxametru; je-li taxametr tak poškozen, že neukazuje ujeté kilometry nebo je ukazuje nesprávně, nebo není-li vozidlo vybaveno taxametrem, určuje se délka dopravní cesty podle ustanovení § 54 odst. 4.

(11) V osobních autotaxi je kouření dovoleno.

(12) Zavazadla, která cestující bere s sebou, mohou být přepravována uvnitř nebo zevně vozidla. O umístění zavazadla cestujícího rozhoduje řidič. Za zavazadlo se nepovažují drobné předměty,

které cestující drží při přepravě na klíně nebo v ruce. Přemístění zavazadla k vozidlu a od vozidla provádí cestující. Ukládá-li zavazadlo řidič, je cestující na jeho požádání povinen poskytnout mu přiměřenou pomoc. Zavazadla bez cestujícího se osobním autotaxi nepřepravují.

(13) Je-li nehromadná přeprava osob prováděna silničním vozidlem taženým zvířaty, platí ustanovení předchozích odstavců přiměřeně.

HLAVA TŘETÍ

PŘEPRAVA OSOB NÁKLADNÍMI AUTOMOBILY A NÁKLADNÍMI PŘÍVĚSY

§ 33

Je-li v zájmu splnění hospodářských úkolů nebo v jiném naléhavém obecném zájmu nutné použít výjimečně k přepravě osob nákladních automobilů, popřípadě nákladních přívěsů, platí ustanovení hlavy první a druhé přiměřeně.

HLAVA ČTVRTÁ

ODPOVĚDNOST Z PŘEPRAVY OSOB

§ 34

(1) Dopravci, cestující a objednatelé nepravdělně hromadné přepravy osob odpovídají z přepravní smlouvy podle příslušných ustanovení občanského zákoníku, hospodářského zákoníku a tohoto řádu.

(2) Škodu vzniklou objednateli v nepravdělně hromadné přepravě osob neprovedením nebo nevhodným provedením sjednané přepravy je dopravce povinen nahradit, nejvýše však do výše zaplaceného nebo sjednané přepravě odpovídajícího jízdného.

(3) Objednatel odpovídá dopravci i za škody, které způsobil některý z účastníků přepravy znečištěním nebo poškozením vozidla. Důkaz o tom, že škodu způsobil účastník přepravy, přísluší dopravci.

ČÁST DRUHÁ

PŘEPRAVA NÁKLADŮ

HLAVA PRVNÍ

ZÁVAZKY Z PŘEPRVNÍCH PLÁNŮ

§ 35

(1) Přeprava nákladů pro socialistické organizace se provádí na podkladě přepravních plánů nákladní automobilové dopravy. Přepravci odpovídají za to, že požadavky na přepravu jsou v souladu s jejich přepravními potřebami plynoucími z výrobních, zásobovacích a odbytových plánů a že jsou v průběhu roku rovnoměrně rozvrženy s přihlédnutím k sezónnosti některých přeprav, žádoucímu předzásobení apod.

(2) Schválením měsíčního přepravního plánu nákladní automobilové dopravy vzniká mezi dopravcem a přepravcem, kteří byli určeni plánem, hospodářský závazek o objemu přepravy a o plánu stanovených podmínkách přepravy.

(3) Dopravci a přepravci jsou povinni ve vzájemné spolupráci zajistit provedení plánovaných přeprav za podmínek stanovených plánem, přepravním řádem a tarifem a za podmínek vzájemně dohodnutých; přepravy musí být prováděny tak, aby plán byl v průběhu měsíce plněn co nejrovnoměrněji. Přepravci jsou zejména povinni zajistit, aby přepravy zásilek obsažené v měsíčním plánu přepravy byly včas u dopravce objednány a zásilky podány k přepravě. Dopravci jsou povinni přistavit pro přepravu těchto zásilek vozidla a zásilky převzít k přepravě.

(4) U přeprav obsažených ve schváleném měsíčním přepravním plánu může dopravce přijmout návrh přepravce na změnu druhu nákladů a místa nakládky a vykládky, jen není-li tím ohroženo provedení plánovaných přeprav jiných přepravců; může-li dopravce provést přepravy stejným druhem dopravního prostředku při zachování přibližně stejné přepravní vzdálenosti, není dohody o takových změnách třeba. Změny podle předchozí věty se považují za součást schváleného měsíčního přepravního plánu.

(5) Žádá-li přepravce provedení přeprav, které nemá zařazeny do měsíčního přepravního plánu, může je dopravce provést, jen není-li tím ohroženo provedení přeprav plánovaných.

(6) Nesplní-li dopravce v běžném měsíci přepravci objem plánovaných přeprav, nesmí přepravce zvýšit o tyto přepravy požadavky v návrzích plánů na příští měsíce. Dopravce však na žádost přepravce provede tyto přepravy podle provozních možností po splnění měsíčního přepravního plánu přednostně během příštího měsíce. Závazek dopravce zaniká koncem běžného roku.

§ 36

(1) Neprovede-li dopravce přepravu v objemu stanoveném měsíčním přepravním plánem, ačkoli byly pro jejich uskutečnění splněny všechny podmínky, zaplatí přepravci za každou tunu, o kterou bylo proti plánu přepraveno méně, penále ve výši Kčs 2,—. Penále ve stejné výši zaplatí přepravce dopravci, jestliže nepožadoval provedení přepravy v objemu stanoveném plánem nebo nezajistil stanovené nebo dohodnuté podmínky pro provedení přeprav.

(2) Orgán schvalující přepravní plán může stanovit nebo dopravce s přepravcem dohodnout, že určité přepravy budou penalizovány samostatně; tyto přepravy se nezahrnují do celkového objemu přeprav uvedeného v odst. 1. Výše penále podle odst. 1 zůstává nedotčena.

(3) Penále se neplatí, jestliže provedení plánovaných přeprav nemohlo být uskutečněno pro mimořádné okolnosti, jako je požár, sněhové závěje, povodně apod., nebo pro opatření národních výborů. Penále nepřesahující Kčs 100,— se neuplatňuje.

Podmínky pro provádění přepravy nákladů

§ 37

Hospodárnost přepravy

Dopravci a přepravci jsou povinni dbát, aby se přepravy uskutečňovaly co nejhospodárnějším využitím dopravních prostředků. Zejména jsou povinni ve vzájemné spolupráci vytvářet podmínky pro urychlení a zmechanizování nakládacích a vykládacích prací. Přepravci jsou povinni uplatňovat zdůvodněné nároky způsobem, který umožňuje dopravci jejich hospodárné provádění.

§ 38

Přepravní podmínky

(1) Pro provádění přepravy nákladů platí s výjimkami uvedenými v odstavci 2 a 3 podmínky stanovené v oddílu prvním — obecné přepravní podmínky.

(2) U určitých druhů přeprav se některé obecné přepravní podmínky stanovené v oddílu druhém nahrazují zvláštní úpravou — zvláštní přepravní podmínky.

(3) Přepravci a dopravci nebo ústřední orgány jim nadřazené mohou vedle podmínek uvedených v odstavci 1 a 2 dohodnout další podmínky přepravy — dohodnuté přepravní podmínky; ve stanoveném rozsahu (§ 69) mohou být dohodnuty podmínky odchylné od obecných i zvláštních přepravních podmínek.

ODDÍL PRVNÍ

Obecné přepravní podmínky

§ 39

Druhy zásilek

(1) Náklady se přepravují jako vozové nebo kusové zásilky anebo jako příkládky.

(2) Za vozovou zásilku se považuje náklad přepravený jednomu odesílateli jednou jízdou vozidla, váží-li více než 2500 kg nebo bez zřetele k jeho váze,

- je-li jím využito užitečné zatížení nebo ložná plocha vozidla,
- koná-li se jeho přeprava zvláštní jízdou vozidla podle dohody s přepravcem nebo proto, že povaha nákladu, popřípadě provedení přepravy v požadované lhůtě toho vyžaduje,
- nakládá-li nebo vykládá-li se zásilka na dvou nebo více místech.

O jednu jízdu vozidla jde i tehdy, jestliže dopravce z provozních důvodů přeložil náklad na jiné vozidlo.

(3) Za příkládku se považuje zásilka přepravená společně s jinými zásilkami nebo při takové jízdě vozidla, která by se jinak musela vykonat bez nákladu; další podmínky pro přepravu nákladů jako příkládek stanoví tarif.

(4) Zásilky, na něž se nevztahují ustanovení předchozích odstavců, se považují za kusové.

§ 40

Objednávání přepravy

(1) Odesílatel je povinen přepravu u dopravce objednat. Neobjednávají se přepravy,

- a) které podléhají povinnému hlášení krajskému dopravnímu středisku podle předpisů o vytěžování vozidel nákladní automobilové dopravy;
- b) které se provádějí pravidelně na podkladě zvláštní dohody (např. přepravy na rozvozních nebo svozních linkách provozovaných podle jízdního řádu, který obsahuje všechny potřebné údaje). Okolnost, že jde o přepravy, které není třeba již objednávat, musí být v rámcové dohodě uvedena;
- c) u nichž jsou ve schváleném měsíčním plánu uvedeny všechny údaje nutné k jejich provedení a u nichž bylo dohodnuto, že se jednotlivá přeprava u dopravce již neobjednává.

(2) U přeprav z vyhrazeného zdroje objednává přepravu za odesílatele provozovatel zdroje, pokud v podmínkách vyhlášených pro vyhrazenou přepravu nebylo stanoveno jinak.

(3) Objednávka přepravy musí být učiněna s výjimkou uvedenou v odst. 4 tak, aby mezi dnem převzetí objednávky dopravcem a dnem požadované přepravy uplynuly dva pracovní kalendářní dny.

(4) Jde-li o přepravu zásilky došlé po železnici nebo odevzdávané železniční dopravě, objednatel lhůta podle odst. 3 neplatí. Příjemce železniční zásilky je povinen, nejsou-li železniční stanice určeny a druh přepravované zásilky zapojeny do systému soustředěné nakládky a vykládky, ihned po obdržení zprávy odesílatele o odeslání zásilky zjistit u stanice určení předpokládanou dobu přistavení železničního vozu k vykládce; o výsledku je povinen neprodleně vyrozumět dopravce. Stejně postupuje odesílatel železniční zásilky, jakmile zjistí u odesílatel stanice předpokládanou dobu přistavení vozu k nakládce.

Předchozí ustanovení platí obdobně pro zásilky došlé po vodě nebo odevzdávané vodní dopravě.

(5) Z objednávek přepravy podle předchozího odstavce zajišťuje dopravce přednostně přepravy přepravců, kteří nemají vlastní vhodné dopravní prostředky.

(6) Vyžaduje-li včasné provedení některých přeprav, u nichž není přesná doba nakládky zásilky předem známa, zejména přeprav zásilek, které mají být podány na železnici nebo převzaty od železnice, anebo které mají být podány v nočních hodinách nebo o nedělích a svátcích, zajištění připravenosti vozidla dopravce k použití podle dispozic odesílatele (pohotovost vozidla), je třeba pohotovost vozidla objednat nejpozději s přepravou.

(7) Objednávku přepravy je možno učinit písemně, ústně, telegraficky, telefonicky nebo dálkopisně. Ústní telefonickou nebo telegrafickou objednávkou je nutno na vyzvání dopravce písemně

potvrdit. Nebyla-li objednávka učiněna písemně nebo dálkopisně nebo nebyla-li tímto způsobem do datečně potvrzena, platí záznamy dopravce, pokud přepravce neprokáže opak.

(8) Objednávka přepravy musí obsahovat veškeré údaje potřebné k provedení a k vyúčtování přepravy, zejména

- a) jméno, poštovní adresu, popřípadě číslo telefonu odesílatele;

je-li odesílatelem socialistická organizace, její přesný a úplný název a číslo účtu, název a sídlo peněžního ústavu;

- b) přesnou polohu místa nakládky, přístupové cesty k němu, nakládací mechanismy a počet nakládačů odesílatele; odevzdává-li zásilku k přepravě za odesílatele jiná organizace nebo osoba, ještě její název (jméno) a adresu, popřípadě telefon;

- c) přesnou polohu místa vykládky, přístupovou cestu k němu, vykládací mechanismy a počet vykládačů na místě vykládky, název (jméno) a adresu příjemce, popř. jeho telefon; objedná-li přepravu provozovatel vyhrazeného zdroje, není povinen zajišťovat a odběrateři údaje o vykládacích mechanismech a o počtu vykládačů. Jde-li o snadno zkazitelnou zásilku, musí objednávka obsahovat dispozice pro případ odmítnutí jejího převzetí příjemcem;

- d) popis zásilky, tj. obvyklé pojmenování jejího obsahu a obalu, popřípadě její označení podle technických norem, ceníků, závazných seznamů výrobků, katalogu atp., popřípadě možnost mechanické nakládky a vykládky. V objednávce je nutno uvést vyžaduje-li zásilka, aby s ní bylo během nakládky, přepravy a vykládky zacházeno zvláštním způsobem (např. musí-li být ukládána v určité poloze) nebo aby byla chráněna přistavením krytého vozidla nebo vhodným vybavením vozidla;

- e) počet kusů zásilky, váhu jednotlivých kusů těžších než 60 kg a jejich počet, celkovou váhu zásilky a při zásilce neskladné nebo delší než 8 m ještě rozměry jednotlivých kusů;

- f) zvláštní kulturní nebo uměleckou hodnotu zásilky nebo její obecnou cenu, je-li vyšší než 5000 Kčs;

- g) návrh doby provedení přepravy (doby nakládky, dodací lhůty, doby vykládky), popřípadě i žádanou dopravní cestu;

- h) druh a rozsah poškození zásilky, je-li podávána k přepravě již poškozená (např. zasílaná do opravy).

(9) Dopravce je povinen písemně potvrdit doručení objednávky jen tehdy, byla-li mu objednatel předložena řádně vyplněná potvrzenka o doručení objednávky nebo druhopis objednávky.

(10) Ten, kdo objednává přepravu jménem odesílatele, se považuje za jeho zástupce oprávněný.

něného též ke všem jednáním, která se týkají sjednání podrobných podmínek přepravní smlouvy a změny nebo zrušení přepravní smlouvy.

(11) Nemůže-li dopravce objednávku přijmout, je povinen objednatel o tom neprodleně vyrozumět.

§ 41

Vznik a obsah přepravní smlouvy

(1) Přepravní smlouva vzniká mezi odesílatelem a dopravcem

- a) přijetím objednávky
- b) u přepravy ohlášené dopravnímu středisku podle předpisů o řízení nákladní automobilové dopravy převzetím transportního průkazu střediska dopravcem, výjimečně přijetím jiným způsobem vydaného příkazu střediska k provedení přepravy;
- c) jde-li o přepravu, kterou není třeba již objednávat (§ 40 odst. 1, písm. b a c), započítím přepravy;
- d) pokud nevznikla podle bodů a) až c), převzetím zásilky k přepravě.

(2) Objednávka je přijata,

- a) dojde-li k ústní nebo telefonické dohodě dopravce a odesílatele o rozsahu, době, popřípadě i způsobu provedení požadované přepravy, nebo
- b) okamžikem, kdy písemné, telegrafické nebo dálkopisné potvrzení dopravce o jejím přijetí došlo objednateli; žádá-li odesílatel takové potvrzení, je dopravce povinen vyhovět;
- c) započítím objednané přepravy dopravcem, pokud nebyla objednávka přijata podle předchozích bodů.

(3) Vyhoví-li dopravce návrhu příjemce zásilky na její další přepravu jinému příjemci, vzniká nová přepravní smlouva.

(4) Přepravní smlouvou se dopravce zavazuje odesílateli, že provede přepravu za dohodnutých podmínek a za podmínek stanovených tímto řádem. Odesílatel se zavazuje dopravci, že splní sjednané a přepravním řádem stanovené podmínky a že zaplatí přepravné.

§ 42

Změna přepravní smlouvy

(1) Pokud nebyla zásilka vydána, může odesílatel, a je-li odesílatelem socialistická organizace, též její nadřízený orgán navrhnout změnu přepravní smlouvy, zejména vrácení zásilky odesílateli, její vydání jinému příjemci nebo témuž příjemci na jiné místo vykládky.

(2) Příjemce zásilky může navrhnout, aby mu byla vydána na jiném místě vykládky.

(3) O návrhu změny přepravní smlouvy platí obdobně ustanovení § 40 odst. 7; o přijetí návrhu platí obdobně § 41 odst. 1 písm. a). Přepravné a ostatní náklady spojené s provedením změny pře-

pravní smlouvy podle odst. 1 hradí odesílatel, podle odst. 2 příjemce.

(4) Pokud to provozní poměry dopravce dovolují, je dopravce povinen návrhu vyhovět. Je-li změnou přepravní smlouvy znemožněno splnění příkazu dopravního střediska, je třeba k provedení navrhované změny souhlasu dopravního střediska.

§ 43

Přepravní listina

(1) Přepravní listina jako přepravní doklad o zásilce doprovází zásilku až do jejího vydání, popřípadě likvidace. Přepravní listinu je povinen řádně vyplněnou odevzdat dopravci odesílatel. Přepravní listina se odevzdává dopravci zároveň se zásilkou, pokud pro některé druhy přeprav nebude stanovena (§ 4) jiná úprava.

(2) Přepravní listina musí obsahovat nejméně tyto údaje:

- a) název (jméno) odesílatele a příjemce,
- b) obvyklé pojmenování obsahu zásilky a jejího obalu,
- c) počet kusů,
- d) celkovou váhu zásilky,
- e) místo nakládky a místo vykládky,
- f) datum a potvrzení převzetí zásilky dopravcem a příjemcem.

(3) Přepravní listinou v silniční nákladní dopravě je:

- a) přepravní list vypíněný a odevzdaný odesílatelem nebo
- b) dodací list, pokud vyhovuje podrobnějším přepravním podmínkám.

(4) Nakládá-li se nebo vykládá-li se zásilka na více místech, je odesílatel povinen odevzdat pro každou část zásilky samostatnou přepravní listinu. Pro opakované přepravy z téhož místa nakládky na stejné místo vykládky a pro jiné přepravy pro téhož odesílatele opakující se za zásadně stejných podmínek, jakož i pro přepravy uvnitř závodů a obvodů staveníšť může odesílatel s dopravcem dohodnout použití jediné přepravní listiny pro celou směnu vozidla; předpokladem dohody je, že odesílatel zajistí vhodným způsobem kontrolu jednotlivých přeprav. Pro některé druhy přeprav mohou být údaje přepravní listiny zjednodušeny (§ 4).

(5) Vzor přepravního listu stanoví ministerstvo dopravy; může zavést i více druhů přepravních listů a stanovit podrobnější podmínky pro jejich používání. Přepravní list je volně prodejný tiskopis; jeho vydání zajišťuje ministerstvo dopravy.

(6) Do přepravní listiny se zapisují, pokud nebyl vyhotoven samostatný zápis podle § 71, další přepravním řádem předepsané nebo povolené záznamy. Záписy v přepravní listině musí být provedeny průpisem a musí být na všech listech přepravní listiny dobře čitelné.

§ 44

Odpovědnost za zápis v přepravní listině

Dopravci a přepravci odpovídají za správnost a úplnost zápisů, které jsou povinni do přepravní listiny zapsat; za nesprávné a neúplné zápisy přepravce, které měly nebo mohly mít za následek zkrácení na přepravném, může dopravce počítat přítrážku ve výši stanovené tarifem.

§ 45

Věci vyloučené z přepravy a věci, jejichž přeprava je dovolena za zvláštních podmínek

(1) Z přepravy jsou vyloučeny

- a) věci, jejichž přeprava je zakázána všeobecnými právními předpisy nebo opatřeními orgánů státní správy,
- b) nebezpečné věci v rozsahu stanoveném zvláštními předpisy (§ 76),
- c) předměty, které se svými rozměry, vahou nebo úpravou anebo se zřetelem k únosnosti, rozměrů a stavu pozemních komunikací, jichž má být při přepravě použito, nehodí k přepravě silničním vozidlem.

(2) Při přepravě nebezpečných věcí povolené podle zvláštních předpisů odpovídá přepravce za vhodnost použitých přepravních pomůcek (vycpávek, úložného materiálu apod.), za správné pojmenování látek a předmětů, za jakost jejich vnitřního a vnějšího balení, za dodržení největší dovolené váhy nebo množství, za správnost nápisů, značek a nálepek na jednotlivých kusech zásilky, za správnost předepsaných osvědčení a za připojení potřebných průvodních listin.

(3) Byla-li podána k přepravě zásilka vyloučená z přepravy nebo jejíž přeprava je povolena za zvláštních podmínek, aniž byla tato povaha zásilky dopravci oznámena, nebo byla-li převzata taková zásilka k přepravě na podkladě nesprávných nebo neúplných údajů, je odesílatel povinen zaplatit pokutu ve výši Kčs 100 za kusovou zásilku a Kčs 200 za vozovou zásilku.

§ 46

Obal a označení zásilky

(1) Zásilku (její část), která podle své povahy vyžaduje, aby byla za přepravy chráněna obalem před ztrátou nebo poškozením, je odesílatel povinen podat k přepravě v řádném obalu, odpovídajícím podmínkám v silniční přepravě.

(2) Odesílatel je povinen zabalit řádně zásilku též tehdy, je-li nebezpečí, že by bez obalu mohla za přepravy způsobit pro své vlastnosti škodu osobám nebo na jiných zásilkách a na dopravním

prostředku, popř. na jiných zařízeních dopravce. Dopravce nepřezkoušuje, zda zásilka svou povahou vyžaduje obal, popřípadě zda použitý obal je řádný. Odesílatel odpovídá za škody, které vznikly vadným nebo nedostatečným obalem za přepravy.

(3) Odesílatel je povinen zajistit, aby obaly zásilky (jednotlivých kusů zásilky) svými rozměry, konstrukcí a pevností umožňovaly použití nové techniky v přepravě.

(4) Odesílatel je povinen označit zásilku nebo její jednotlivé kusy, jestliže to předpisuje tento řád nebo je to žádoucí pro usnadnění manipulace se zásilkou nebo pro odstranění nebezpečí její změny. O označování zásilek obsahujících nebezpečné věci platí zvláštní předpisy.

(5) Pokud povaha zásilky vyžaduje, aby s ní bylo během naložky, přepravy a vykládky určitým způsobem zacházeno nebo aby byla ukládána v určité poloze, je odesílatel povinen označit každý kus manipulační značkou pro označování přepravních obalů podle československých státních norem.

(6) Kusovou zásilku je odesílatel povinen označit také názvem (jménem) a adresou příjemce.

(7) Zjistí-li dopravce při převzetí zásilky, že zásilka nevyhovuje předchozím podmínkám, přepravu odmítne; pokud osoba nebo organizace odevzdávající zásilku k přepravě potvrdí zjištěnou závadu v přepravní listině, může dopravce zásilku převzít.

§ 47

Přezkoumání zásilky

(1) Dopravce je oprávněn kdykoli přezkoumat, odpovídá-li zásilka zápisům přepravce v přepravní listině. Přezkoumání zásilky na místě naložky nebo vykládky se provede v přítomnosti osob odevzdávajících nebo přejímajících zásilku; přezkoumání během přepravy se provede v přítomnosti nejméně jedné osoby, která není pracovníkem dopravce.

(2) Zjistí-li dopravce ještě před vyjetím vozidla z místa naložky, že k přepravě byla přijata zásilka vyloučená z přepravy, je povinen ji vrátit odesílateli a odesílatel je povinen ji převzít zpět. Zjistí-li dopravce uvedenou závadu až během přepravy, jízdu přeruší a vyžádá si nejkratší cestou návrh odesílatele. Jde-li o věci výbuchem nebezpečné nebo samozápalné, vyzoomí zároveň nejbližší složku veřejné bezpečnosti; opatření podle § 59 odst. 3 a § 60 může v tomto případě provést dopravce jen s jejím souhlasem.

(3) Zjistí-li se při přezkoumání zásilky taková závada, že by její přepravou mohla být způsobena škoda na vozidle nebo na spolupřepravované zásilce, je dopravce oprávněn odmítnout přijetí zásilky k přepravě, a byla-li závada zjištěna až bě-

hem přepravy, jízdu přerušit. Při přerušení jízdy postupuje dopravce jako při ostatních překážkách při přepravě (§ 59).

(⁴) Skládá-li se zásilka z velkého počtu drobných kusů, je dopravce povinen zjišťovat jejich počet, jen bylo-li tak s odesílatelem dohodnuto.

(⁵) Výsledek přezkoumání zásilky je dopravce povinen zaznamenat v přepravní listině nebo vyhotovit zápis (§ 71).

§ 48

Váha zásilky

(1) Váhou zásilky se rozumí váha nákladu i s obsahem (včetně palety, přepravní skříně, kontejneru apod.) a s nakládacími a přepravními pomůckami odesílatele převzatými zároveň se zásilkou.

(2) Váhu zásilky je povinen zjistit a do přepravní listiny zapsat odesílatel nejpozději při podání zásilky k přepravě. Dopravce je povinen umožnit zjištění váhy zásilky jejím vážením, bylo-li to při sjednání přepravní smlouvy dohodnuto. Nebylo-li vážení dohodnuto, je dopravce povinen umožnit zjištění váhy jejím vážením, je-li v místě vyhovující silniční váha; v ostatních případech, jen není-li tím narušen provoz dopravce.

(3) Dopravce je oprávněn kdykoli přezkoušet váhu zásilky, zejména má-li pochybnosti o správnosti údaje odesílatele; váhu zjišťuje

- a) vážením nebo
- b) výpočtem, je-li množství nákladu udáno počtem jednotlivých shodných kusů nebo počtem měrných jednotek a váha jednoho kusu nebo měrné jednotky je známa, popř. byla zjištěna vážením;
- c) nelze-li váhu zjistit podle a) nebo b), výpočtem podle měrných vah stanovených tarifem.

(4) Způsob přezkoušení váhy a výsledek přezkoušení zaznamená dopravce ve všech dílech přepravní listiny, které jsou při přezkoušování k dispozici.

(5) Odesílatel hradí náhrady za výkony spojené se zjišťováním váhy zásilky,

- a) jestliže o zjištění váhy dopravce požádal, nebo
- b) lišil-li se váha zjištěná dopravcem o více než 5 % od váhy jím udané. Jestliže o zjištění váhy požádal příjemce, je také povinen hradit náklady spojené s vážením zásilky. Výši náhrady za výkony spojené s vážením zásilky stanoví tarif.

§ 49

Vozidla použitá k přepravě

Dopravce je povinen ve sjednané lhůtě přistavit vozidlo toho druhu a tak vybavené, jak bylo při sjednání přepravy dohodnuto. Vozidlo musí být ve stavu vyhovujícím pro přepravu a s ložným prostorem řádně očištěným. Vyžaduje-li to povaha

nákladu podle objednávky, musí být vozidlo opatřeno plachtou.

§ 50

Doba podeje a odběru zásilek

(1) Přepravci jsou povinni podávat zásilky k přepravě a odebírat zásilky od dopravce od 6. do 22. hod., a to i o nedělích a svátcích.

(2) O zamýšleném převzetí zásilky k přepravě nebo o jejím vydání v neděli nebo ve svátek anebo v době mezi 16. až 22. hodinou je dopravce povinen přepravci podat předem zprávu. Stejnou povinnost má dopravce, jestliže se na příkaz národního výboru provádí podej a odběr zásilek v nočních hodinách. Zpráva musí být podána přepravci v jeho pracovní době. Odesílatel je povinen umožnit dopravci vyzkoušení příjemce vlastními spojovacími prostředky. Dopravce může podat zprávu i prostřednictvím jiného účastníka telefonního spojení, např. prostřednictvím národního výboru nebo některé socialistické organizace, umožní-li se tím rychlejší vyzkoušení přepravce.

§ 51

Nakládání a vykládání zásilky

(1) Je-li odesílatelem občan, má právo, aby mu naložení zásilky obstaral dopravce; jestliže váha nákladu nebo jednotlivých kusů přesahuje váhu udanou v objednávce, je odesílatel a příjemce povinen, poskytnout, popř. zajistit přiměřenou pomoc při nakládání, vykládání a zajišťování nákladu na vozidle, váží-li náklad více než 1000 kg nebo jednotlivý kus více než 60 kg anebo jde o zvlášť rozměrnou věc. Odevzdá-li zásilku k přepravě za občana nebo přijímá-li zásilku za občana socialistická organizace, je povinna, má-li na místě nakládky nebo vykládky mechanizační prostředky pro nakládku (vykládku), tyto prostředky podle jejich povahy sama použít při nakládce (vykládce) nebo je dát k dispozici dopravci.

(2) Je-li odesílatelem nebo příjemcem socialistická organizace, zajišťuje naložení a vyložení nákladu

- a) organizace určená podmínkami stanovenými pro provádění určitého přepravního systému nebo
- b) organizace určená schváleným měsíčním přepravním plánem a nebo
- c) organizace určená dohodnutými podmínkami pro opakované přepravy.

Není-li naložení nebo vyložení nákladu zajištěno podle bodu a) až c), provede je dopravce, má-li k tomu potřebná provozní zařízení a pracovní síly, jinak zajistí nakládání odesílatel a vykládání příjemce, pokud dopravce s přepravcem nedohodí něco jiného. Ustanovení odst. 1 o poskytnutí přiměřené pomoci odesílatelem a příjemcem dopravci platí obdobně.

(3) Při přepravě nábytku a jiného zařízení bytů, kanceláří apod. speciálními stěhovacími vo-

zidly zajišťuje nakládání a vykládání, nebylo-li jinak dohodnuto, dopravce.

(4) Nakládání zásilky dopravcem zahrnuje v sobě úkony spojené s přemístěním zásilky ze vzdálenosti nejvýše 5 m od vozidla a s jejím uložením na vozidle; vykládání dopravcem zahrnuje úkony spojené se složením zásilky z vozidla a s jejím uložením do vzdálenosti nejvýše 5 m od vozidla. Přemístování zásilky na větší nebo z větší vzdálenosti od vozidla, zejména její vynášení do poschodí, ukládání do skladu apod., musí být s dopravcem zvlášť sjednáno.

(5) Odesílatel je povinen učinit včas všechna opatření nutná k plynulé nakládce a k ochraně zásilky před poškozením, např. dodáním dostatečně pružící dřevité vlny, jde-li o přepravu křehkého zboží apod. Pokud odesílatel neuvedl v objednávce přepravy všechny zvláštnosti zásilky a ty nejsou patrné ani z jejího označení podle § 46, je povinen na ně upozornit nejpozději před započatím nakládky.

(6) Nakládá-li zásilku odesílatel, je povinen ji naložit podle pokynů dopravce. Dopravce je odpovědný za to, že zásilka je uložena na vozidle tak, aby neohrozila bezpečnost a plynulost silničního provozu. Nedbá-li odesílatel pokynů dopravce a dojde proto k závadě v naložení, zejména k přetížení vozidla, je dopravce oprávněn žádat složení nákladu nebo jeho částí anebo jeho úpravu na vozidle. Není-li mu vyhověno může odmítnout provedení přepravy, popř. obstarat řádné složení a uložení nákladu na účet a nebezpečí odesílatele.

(7) Všechny osoby a organizace na přepravě zúčastněné jsou povinny přispět k urychlení nakládky (vykládky) plným využitím vlastní mechanizace nebo vytvořením podmínek pro použití mechanizačních prostředků druhé organizace a včasnou připraveností zásilky k nakládce, popř. zajištěním přítomnosti odpovědného pracovníka na místě nakládky (vykládky). Pokud zajišťují naložení a vyložení nákladu přepravci, jsou povinni tyto práce organizovat tak, aby nakládací a vykládací doba byla co nejkratší.

(8) Tarif stanoví, kdy a za jakých podmínek bude přepravce a dopravce postižen za nespínění povinností stanovené v odstavci 7. Může též stanovit způsob zvýhodnění přepravce, je-li zásilka naložena (vyložena) v kratší době, než je stanovena nakládací (vykládací) lhůta. Tarif stanoví též výši náhrady za naložení (vyložení) a za další sjednané úkony se zásilkou, pokud je provede dopravce.

(9) Zajišťuje-li nakládání a vykládání přepravce, je povinen dbát, aby nedošlo k poškození vozidla a jiných zařízení dopravce. Zejména není dovoleno spouštět těžší náklady z větší výše do vozidla.

(10) Dojde-li ke značnějšímu znečištění ložného prosoru vozidla při nakládce (vykládce) nebo přepravovaným nákladem, je přepravce povinen

zajistit po vyložení zásilky a při opakujících se přepravách při ukončení poslední vykládky na vlastní útraty jeho vyčištění. Nespíná-li přepravce tuto povinnost, zajistí vyčištění vozidla na jeho náklad dopravce.

(11) Je-li nutné provést dezinfekci vozidla, zajišťuje ji dopravce. Náklady s dezinfekcí spojené hradí přepravce, jehož zásilka způsobila nutnost dezinfekce, popř. přepravce, pro jehož náklad je dezinfekce vozidla předepsána zvláštními předpisy.

§ 52

Doprovod zásilek

(1) Vyžaduje-li to zvláštní povaha přepravy nebo přepravované zásilky (živá zvířata apod.), je odesílatel povinen přidělit k zásilce průvodce; jinak může dopravce provedení přepravy odmítnout.

(2) Jeden průvodce může doprovázet, bylo-li tak dohodnuto i více současně přepravovaných zásilek, a to i když jsou přepravovány v několika vozidlech.

(3) Jméno průvodce zapíše odesílatel do přepravní listiny; na požádání dopravce musí průvodce prokázat svoji totožnost občanským průkazem.

(4) Průvodce je povinen doprovázenou zásilkou řádně opatrovat, a to i z hlediska její úplnosti.

(5) Za průvodce nákladu se nepovažují osoby, určené odesílatelem toliko k nakládání nebo vykládání. Za průvodce nákladu se také nepovažuje odesílatel a jeho rodinní příslušníci přepravovaní při stěhování bytových svršků.

(6) Kdy a jakou náhradu může počítat dopravce za přepravu průvodců, nakládačů a osob přepravovaných při stěhování bytových svršků, stanoví tarif.

(7) Řidič je oprávněn vyloučit z přepravy osobu přepravovanou podle předchozích odstavců, jestliže ohrožuje bezpečnost vlastní, ostatních přepravovaných osob nebo nákladu, popř. vozidla.

§ 53

Zvláštní povinnosti přepravce

(1) Přepravce je povinen, zejména u opakujících se přeprav ze stejného místa nakládky nebo na stejné místo vykládky, zajistit podmínky pro bezpečnost práce a pro hospodárné využití silničních vozidel včetně přívěsů a návěsů. Zejména je povinen zajistit, aby nakládací a vykládací místa a zařízení byla udržována ve stavu, který umožňuje rychlou a bezpečnou nakládku a vykládku zásilek, zajistit dostatečné zpevnění všech ploch používaných k jízdě vozidel včetně neveřejných příjezdních cest a jejich udržování v bezpečně sjízdném stavu, jakož i dostatečné osvětlení pracovišť. Na stálých pracovištích s velkým rozsahem ložných operací jsou přepravci povinni zřídit nakládkové a vykládkové rampy a pro hospodárné nakládání a vykládání zajistit používání mecha-

nizačních zařízení, jako jsou pásové dopravníky, drapáky, mechanické lopaty, vysavače, jeřáby, kladkostroje, vysokozdvizné vozíky apod. Dopravce, který požaduje splnění uvedených povinností, je na výzvu přepravce povinen se vyjádřit k zamýšlené úpravě.

(2) Na odlehlých pracovištích, u nichž bylo v zájmu odstranění nebo omezení přístavných a odstavných jízd dohodnuto přechodné ponechání vozidel na pracovišti, jsou přepravci povinni zajistit v rozsahu jako pro vlastní zaměstnance přiměřené ubytování a stravování provozních zaměstnanců dopravce. V těchto případech přepravce zajišťuje ještě podmínky pro provoz vozidel dopravce, zejména parkování a střežení, pro provádění údržby vozidel, a jejich zbrojení.

(3) Jde-li o opakované přepravy stejné povahy, je odesílatel povinen pokud nedohodl s dopravcem něco jiného, opatřit si včas a v dostatečném množství pomůcky nutné k urychlenému provedení nakládky a vykládky, k hospodárnému využití vozidla a k zabezpečení nákladu před ztrátou nebo poškozením během přepravy. K nakládacím a přepravním pomůckám patří zejména pomůcky k naložení nákladů do několika vrstev, dále stojany, podložky, upevňovací konstrukce, rohože, zahrázkový apod.

(4) Neučiní-li přepravce přes opětovnou výzvu dopravce opatření podle předchozích odstavců, je dopravce povinen to oznámit neprodleně příslušnému okresnímu národnímu výboru, který rozhodne o zajištění uvedených povinností.

(5) Pokud je třeba k provedení určité přepravy zvláštního povolení, zajišťuje obstarání takového povolení, nebylo-li dohodnuto jinak, přepravce.

(6) Náklad uložený na paletě musí tvořit s paletou, pokud nestanoví zvláštní předpisy něco jiného, jeden manipulační celek, zajišťující neporušenost zboží za přepravy. Prázdné ohradové palety (boxpalety) musí být podány k přepravě složené.

§ 54

Dopravní cesta

(1) Dopravce je povinen, nebyla-li s odesílatel dopravní cesta dohodnuta, provést přepravu po nejkratší cestě, jejíž použití je hospodárné se zřetelem k povaze nákladu a druhu použitého vozidla. Vznikne-li na této dopravní cestě překážka, která brání jejímu použití, je dopravce při volbě náhradní dopravní cesty povinen dodržet podmínky předchozí věty. Toto ustanovení platí přiměřeně i pro jízdy bez nákladu.

(2) Splní-li dopravce podmínky stanovené v odst. 1, má nárok na dovozně za vzdálenost odpovídající skutečně použité dopravní cestě.

(3) Nepoužije-li dopravce dopravní cesty uvedené v odst. 1, ač tak mohl učinit bez ohrožení bezpečnosti provozních zaměstnanců, vozidla nebo

přepravované zásilky, smí požadovat dovozně jen za vzdálenost odpovídající dopravní cestě podle odst. 1.

(4) Délka dopravní cesty se určí podle kilometrovníku vydaného nebo schváleného ministerstvem dopravy. Nelze-li podle tohoto kilometrovníku určit délku dopravní cesty nebo její částí, určí se

- podle údajů o silničních vzdálenostech v mapách nebo v kilometrovnicích schválených národními výbory. Není-li možno určit délku dopravní cesty tímto způsobem, zjistí se
- podle směrových tabulek umístěných na pozemních komunikacích, a není-li možno použít ani tento způsob,
- podle údajů tachografu popř. tachometru nebo
- jiným vhodným způsobem.

(5) Při přepravách opakovaných za zásadně stejných podmínek jsou dopravci a odesílatelé povinni předem dohodnout délku dopravní cesty; změní-li se dohodnutá délka dopravní cesty, jsou povinni neprodleně provést změnu dohody.

(6) Pro určení délky dopravní cesty při přepravě kusových zásilek může tarif stanovit odchylné úpravy.

§ 55

Zdržení vozidla

(1) Za zdržení vozidla, které bylo předem dohodnuto nebo které vzniklo během plnění přepravní smlouvy z příčin na straně přepravce, je odesílatel povinen poskytnout dopravci stanovenou tarifní náhradu.

(2) Jestliže bylo vozidlo přistaveno před sjednanou dobou a přepravce nezapočal s nakládkou vozidla, nepřísluší dopravci náhrada za zdržení od okamžiku příjezdu vozidla do sjednané doby přistavení.

(3) Vznikne-li při přepravě vyhrazeného nákladu zdržení vozidla na místě nakládky z příčin na straně dodavatele vyhrazeného nákladu, hraď dodavatel dopravci náhradu za čekání.

(4) O délce a příčině zdržení vozidla, které nebylo předem dohodnuto nebo které bylo proti dohodě překročeno, sepíše dopravce na místě zápis (§ 71).

§ 56

Celní a jiné řízení

(1) Podléhá-li zásilka v době od jejího převzetí dopravcem do jejího vydání řízení podle zvláštních předpisů, zejména předpisů celních, veterinárních, rostlinolékařských a zdravotně bezpečnostních je odesílatel povinen podle povahy řízení provést sám veškerá nutná opatření nebo požádat dopravce o jejich provedení. V tom případě je odesílatel povinen odevzdat dopravci včas listiny a doklady, které jsou pro řízení nutné. Dopravce není povinen zkoumat, jsou-li listiny odevzdané ke splnění zvláštních předpisů úplné a správné. Odesílatel odpovídá dopravci za škodu, která vznik-

ne proto, že listina chybí, je neúplná nebo nesprávná. Dopravce odpovídá za škodu vzniklou nepoužitím nebo nesprávným použitím jemu svěřených listin.

[²] Dopravce je povinen na vyzvání orgánů státní správy vykonávajících řízení podle odst. 1 provést veškerá nutná opatření týkající se přepravované zásilky, ř když o to nebyl odesílatelem požádán.

[³] Náhradu za úkony dopravce podle předchozích odstavců stanoví tarif.

§ 57

Dodací lhůty

[¹] Dopravce je povinen vydat zásilku příjemci ve lhůtě, která byla ujednána, a nebyla-li ujednána, v těchto lhůtách:

- a) při přepravě do vzdálenosti 150 km — 12 hodin,
- b) při přepravě na vzdálenost do 300 km — 24 hodin,
- c) při přepravě na vzdálenost přes 300 km — 48 hodin.

[²] Pro přepravu zásilek v rámci určitého přepravního systému a zásilek manipulovaných přes překladiště dopravce platí uvedené dodací lhůty jen tehdy, nebyly-li pro tyto přepravy vyhlášeny dodací lhůty jiné.

[³] Vzdálenost pro zjištění délky dodací lhůty se rovná přepravní vzdálenosti z místa nakládky na místo vykládky vypočtené podle § 54.

[⁴] dodací lhůta počíná

- a) uplynutím 24. hodiny dne, ve kterém byla zásilka přijata k přepravě nebo měla být podle sjednaných podmínek přijata k přepravě, pokud byla bez předchozí dohody s odesílatelem přijata k přepravě až po tomto dni;
- b) u zásilek podléhajících rychlé zkáze (§ 64) okamžikem odjezdu vozidla se zásilkou z místa nakládky;
- c) při uzavření nové přepravní smlouvy podle § 41 odst. 2 a při změně přepravní smlouvy podle § 42 okamžikem uzavření dohody.

[⁵] Dodací lhůta neplyne po dobu zdržení přepravy

- a) pro překážky při plnění přepravní smlouvy, které nebyly vyvolány z příčin na straně dopravce,
- b) způsobeného přezkoumáním obsahu a stavu zásilky dopravcem, jestliže výsledek přezkoumání a opatření dopravce odpovídají ustanovení § 47,
- c) vyvolaného z příčin na straně dopravce nebo nutného k provedení zvláštních úkonů se zásilkou (např. krmení, napájení a ošetřování přepravovaných zvířat),
- d) pro celní nebo jiné řízení podle zvláštních předpisů a pro taková opatření orgánů státní

správy, která nesouvisí s nedostatky provozu dopravce.

[⁶] Dodací lhůta je zachována, jestliže před jejím uplynutím byla zásilka přepravena na sjednané místo vykládky a učiněn pokus o její vydání.

[⁷] Za překročení sjednané nebo stanovené dodací lhůty je dopravce povinen zaplatit příjemci pokutu ve výši jedné desetiny dovozného za každých započatých dvaceti čtyřmi hodin, o které byla dodací lhůta překročena, nejvýše však polovinu dovozného. V případě ztráty nebo zničení celé zásilky se pokuta neplatí.

§ 58

Vydání zásilky

[¹] Zásilku vydá dopravce příjemci určenému odesílatelem (oprávněný příjemce). Není-li oprávněný příjemce na místě vykládky přítomen nebo vyžádalo-li by si jeho dosažení zdržení vozidla delší jak 2 hodiny a sjednanou přepravní smlouvou nebylo vyloučeno náhradní doručení, může být zásilka vydána jiné socialistické organizaci nebo osobě v okolí určeného místa vykládky, pokud jsou ochotny zásilku převzít a pokud osoba zásilku přijímající prokáže svoji totožnost (náhradní příjemce).

[²] Dopravce vydá zásilku zároveň s průpisem přepravní listiny; převzetí zásilky potvrzuje příjemce na přepravní listině svým podpisem, a je-li na místě vykládky k dispozici razítko organizace, ještě otiskem razítka. Náhradnímu příjemci vzniká převzetím zásilky povinnost oprávněného příjemce o převzetí zásilky neprodleně vyrozumět.

[³] Není-li na místě vykládky přítomen oprávněný příjemce ani náhradní příjemce, je vydání zásilky uskutečněno

- a) u zemin a volně ložených stavebních hmot jejich složením na určeném místě vykládky, pokud nebyl přepravní smlouvou takový postup vyloučen; v takovém případě je zásilka uložena na místě vykládky na nebezpečí příjemce. Uložení musí být dopravcem zaznamenáno v přepravní listině;
- b) u ostatních nákladů jejich složením na místě vykládky, pokud byl takový postup vydání dohodnut. Za splnění tohoto předpokladu je zásilka uložena na nebezpečí příjemce.

[⁴] U přeprav, u nichž není příjemce (např. odvoz odpadků nebo zeminy na místo veřejné skládky), považuje se za vydání zásilky její vložení na určeném místě.

[⁵] Bylo-li nutno zásilku (její část) vydat orgánům státní správy nebo soudu, je uvedený orgán nebo soud povinen převzetí zásilky potvrdit. Nezakáže-li to orgán státní správy nebo soud, zpráví dopravce o vydání zásilky odesílatele.

[⁶] Z důvodů poškození zásilky při přepravě může příjemce odmítnout přijetí zásilky nebo její část pouze tehdy, změnil-li se poškozením stav zásilky do té míry, že ji nelze použít k původnímu

účelu. Příjemce však není povinen převzít zásilku, dokud dopravce neseíše zápis požadovaný podle § 71 odst. 2.

(7) Nebyla-li zásilka vydána nebo vrácena odesílateli do patnácti dnů, a jde-li o věci snadno zkazitelné, do tří dnů po uplynutí dodací lhůty, považuje se za ztracenou a přepravce může žádat náhradu. Byla-li zásilka po vyplacení náhrady nalezena, nabídne ji dopravce oprávněnému. Oprávněný může žádat, jestliže vrátí náhradu, aby zásilka byla dodána jemu na jiné místo nebo jinému příjemci bez placení dalšího přepravného. Nedojde-li odpověď do deseti dnů po odeslání nabídky, dopravce může provést likvidaci zásilky (§ 60).

§ 59

Překážky při plnění přepravní smlouvy

(1) Odpadne-li po sjednání přepravní smlouvy potřeba přepravy, je odesílatel povinen oznámit to bez prodlení dopravci. Byla-li přeprava odvolána až po vyjetí vozidla na sjednané místo nakládky nebo bylo-li již vozidlo na takové místo přistaveno a k podání zásilky k přepravě nedošlo z příčiny na straně odesílatele, zejména nedodržením povinností stanovených v § 50, přísluší dopravci náhrada za provedené výkony (za marnou jízdu atd.), stanovená tarifem.

(2) Nemůže-li dopravce provést sjednanou přepravu nebo nemůže-li ji provést za dohodnutých nebo tímto řádem stanovených podmínek, je povinen oznámit to bez prodlení odesílateli. Nevyhovují-li odesílateli podmínky dopravcem nově navržené, je oprávněn od přepravní smlouvy odstoupit; od smlouvy může odstoupit také tehdy, nebylo-li vozidlo bez předchozí dohody s ním přistaveno do tří hodin od sjednané doby.

(3) Vyskytne-li se po přijetí zásilky k přepravě překážka, pro kterou nelze s přepravou započít nebo v ní pokračovat, nebo nelze-li uskutečnit vydání zásilky a s odesílatelem nebyl dohodnut další postup pro takový případ, je dopravce povinen vyžádat si neprodleně návrh odesílatele. Dopravce může v takovém případě zásilku přepravit zpět odesílateli, je-li splněna některá z těchto podmínek:

- odesílatel není možno o překážce vyrovnět nebo dosažení jeho návrhu by si vyžádalo zdržení vozidla delší než tři hodiny a při vzdálenosti přes 100 km delší než šest hodin,
- odesílatel nedal do tří hodin od doby, kdy byl vyrozuměn, návrh,
- návrh odesílatele je z hlediska provozních poměrů dopravce neproveditelný;
- je-li místo nakládky vzdáleno více než 50 km jen za další podmínky, že nelze zajistit na místě vhodné uložení nákladu, a to ani za spolupráce s místním národním výborem.

(4) Dopravce nemusí vyrozumívat odesílatele, jde-li o překážku přechodného rázu (např. nut-

nost přeložení zásilky) a dosažení jeho návrhu by si vyžádalo delší doby, než bude třeba k odstranění překážky.

(5) Pomine-li překážka dříve, než byl proveden dodatečný návrh odesílatele, postupuje dopravce podle původně sjednaných podmínek. Odesílatel může již v přepravní listině dát návrh, jak se zásilkou naložit pro případ přepravní překážky při plnění přepravní smlouvy.

(6) Nelze-li podle předchozích ustanovení zásilku vydat ani vrátit odesílateli, obstará dopravce její uložení; o uložení zásilky dopravce neprodleně vyrozumí odesílatele.

(7) Nebyl-li příjemce přítomen na místě vykládky v době s ním sjednané a nemohl-li dopravce vydat zásilku podle § 58 odst. 1 nebo odst. 3, je příjemce povinen zaplatit dopravci pokutu ve výši Kčs 100; stejnou pokutu zaplatí, odmítne-li neoprávněně zásilku převzít.

§ 60

Likvidace zásilky

(1) Dopravce je oprávněn likvidovat zásilky, které nemůže podle předchozích ustanovení vydat ani vrátit odesílateli. Likvidaci zásilek provede podle zvláštních předpisů.

(2) Dopravce vyrozumí odesílatele o zamýšlené likvidaci telegraficky, dálnopisem nebo posílem. K likvidaci přikročí po uplynutí pěti kalendářních dnů ode dne podání zprávy odesílateli. Zásilky, které vzhledem k jejich povaze nelze uskladnit, zejména zásilky snadno zkazitelného zboží a živých zvířat, může dopravce podle stavu zásilky se souhlasem místního národního výboru likvidovat v kratší lhůtě.

(3) O likvidaci zásilky sepíše dopravce zápis a vyrozumí odesílatele.

(4) Z výtěžku likvidace se uhradí přednostně pohledávky dopravce z přepravní smlouvy; případný zbytek výtěžku vydá dopravce oprávněnému. Jestliže nedojde k vydání zbytku z výtěžku likvidace do jednoho roku ode dne likvidace, zaniká právo na jeho výplatu a částka se odvede do státního rozpočtu.

(5) Nestačí-li výtěžek likvidace na úhradu pohledávek dopravce, je přepravce povinen uhradit dopravci zbývající částku.

§ 61

Přepravné a jiné náhrady

(1) Jsou-li splněna ustanovení přepravního řádu a jeho podrobnějších podmínek a podmínky, tarifní, přísluší dopravci za provedení přepravy, za pohotovost vozidla a za ostatní výkony provedené ke splnění smlouvy přepravné. Přepravné se skládá z dovozného, zvláštních tarifních náhrad, příplatků a přírážek.

(2) Kromě přepravného počítá dopravce hmotově výdaje nutné k uskutečnění přepravy nebo

vynaložené z příkazu nebo v zájmu přepravce; podrobná ustanovení obsahuje tarif.

(3) Vyúčtování přepravného a jiných náhrad musí odpovídat sjednaným a řádem stanoveným podmínkám a umožňovat přezkoumání správnosti účtovaných částek; musí proto obsahovat všechny skutečnosti, které jsou podkladem pro požadování účtovaných částek a nejsou patrné z přepravní listiny ani ze zápisu (§ 71).

Oddíl druhý

Zvláštní přepravní podmínky

§ 62

Přeprava nákladními autotaxi

(1) Přeprava nákladu autotaxi je určena především k uspokojování přepravních potřeb občanů.

(2) Pro přepravu nákladními autotaxi platí přiměřeně ustanovení § 33 odst. 2 až 5 a 7 až 10, § 39, 40 odst. 9, 10 a 11, § 41, 44, 45, 48 odst. 1, 2 a 7, § 47, 49, 54 až 56 a 58 až 60.

(3) Ministerstvo dopravy může stanovit zvláštní vzor přepravní listiny pro přepravu nákladními autotaxi; může také stanovit, kdy je možno přepravu nákladními autotaxi provádět bez přepravní listiny.

(4) Naložení a vyložení nákladu provádí dopravce. Váží-li však náklad více než 1000 kg nebo jednotlivý kus nákladu více než 30 kg anebo jde-li o zvlášť rozměrnou zásilku, může dopravce žádat, aby mu přepravce poskytl, popř. zajistil přiměřenou pomoc při nakládání a zajišťování nákladu na vozidle; totéž platí pro vykládání zásilky. Vyžaduje-li náklad, aby byl určitým způsobem na vozidle uložen, je přepravce povinen na to řidiče upozornit, a to nejpozději před započatím nakládky.

(5) Vyžaduje-li to povaha zásilky, je přepravce povinen na vyzvání dopravce náklad doprovázet a dohlížet na něj zejména z hlediska jeho úpinosti.

(6) Nedoprovází-li přepravce zásilku, může s dopravcem sjednat lhůtu; při překročení sjednané dodací lhůty platí přiměřeně ustanovení § 57 odst. 7.

§ 63

Přeprava zvířecími potahy

(1) Pro přepravu zvířecími potahy neplatí ustanovení § 35, 36 a 57; ostatní obecné přepravní podmínky platí přiměřeně.

(2) Ministerstvo dopravy může stanovit další dlehy, popř. jiné úpravy pro přepravu zvířecími potahy.

§ 64

Přeprava zásilek podléhajících rychlé zkáze

(1) Zásilky podléhající rychlé zkáze, zejména maso a masové výrobky, jedlé tuky, mléko a mléčné výrobky, čerstvá ovoce a čerstvá zelenina, se přepravují podle druhu a vlastností a podle délky přepravy a roční doby

a) ve vozidlech se stálou vnitřní teplotou (izotermických),

b) ve vozidlech s doplňkovým zařízením na udržování stálé teploty,

c) v ostatních vozidlech.

(2) Není-li dohodnuto jinak, doplňkové zařízení na udržování stálé teploty dodá a jeho zajištění na vozidle obstará přepravce.

(3) Zásilka musí při podejti odpovídat československým jakostním normám (ČSN).

(4) Vyžaduje-li to povaha zásilky, je přepravce povinen s dopravcem dohodnout zvláštní způsob zacházení se zásilkou za přepravy.

(5) Náhradu za znehodnocení zásilky způsobené jejím zkažením obdrží přepravce jen tehdy, prokáže-li, že zkažení bylo způsobeno překročením dodací lhůty nebo nezachováním podmínek dohodnutých podle odst. 4.

§ 65

Přeprava neobvyklých zásilek

(1) Za neobvyklé se pokládají zásilky, které by mohly svými rozměry, vahou, úpravou nebo zařízením způsobit zvláštní potíže při nakládání (vykládání) nebo při přepravě anebo ohrozit bezpečnost a plynulost silničního provozu.

(2) Přeprava neobvyklé zásilky musí být vždy objednána písemně a tak včas, aby bylo možno provést, popř. zajistit opatření nutná z hlediska silničního provozu a vlastního provozu dopravce. Ustanovení § 40 odst. 3 pro přepravu neobvyklých zásilek neplatí.

(3) Objednávka musí obsahovat kromě údajů podle § 48 podrobný popis zásilky, popř. s dokumentací, váhu a rozměry jednotlivých kusů, zvláštnosti zásilky (např. excentricky ležící těžiště), popis místa nakládky a vykládky, popř. s náčrtu těchto míst, mechanismy a pomůcky, které jsou na místě nakládky a vykládky k dispozici, a počet průvodců.

(4) Na podkladě objednávky provede dopravce, považuje-li to k řádnému provedení přepravy za nutné, ještě před započatím přepravy podrobnou prohlídku zásilky, popř. místa nakládky, dopravní cesty a místa vykládky. Na podkladě výsledků prohlídky dopravce zajistí nebo vyzve odesílatele k zajištění materiálů a opatření nutných k provedení přepravy na místě nakládky, vykládky nebo na dopravní cestě.

(5) Vyžaduje-li přeprava neobvyklé zásilky zvláštního doplňkového vybavení vozidla, je povinen vybavení dodat, umístit a zajistit na vozidle, nebylo-li dohodnuto jinak, odesílatele, a to podle pokynů dopravce. Odesílatel je povinen na vyzvání dopravce poskytnout doprovodné vozidlo s řidičem a potřebný počet průvodců zásilky.

(6) Pokud to povaha přepravy dovoluje, sjedná se dodací lhůta; ustanovení § 57 odst. 1 pro přepravu neobvyklých zásilek neplatí.

§ 68

Přeprava živých zvířat

(1) Živá zvířata lze podat k přepravě silničním vozidlem buď ve zvláštních schránách nebo beze schrán. Živá zvířata beze schrán se přepravují vždy jako vozové zásilky.

(2) V objednávce přepravy živých zvířat musí být uveden druh zvířat, jejich nebezpečnost (např. dravec), a jsou-li podávána k přepravě beze schrán, ještě počet kusů.

(3) Naložení a vyložení živých zvířat beze schrán zajišťuje vždy odesílatel a příjemce; ti zajišťují i naložení a vyložení schrán, jsou-li v nich umístěna divoká, dravá nebo jinak nebezpečná zvířata. Pro naložení a vyložení schrán s jinými zvířaty platí obecná ustanovení o nakládkě a vykládce.

(4) Odesílatel odpovídá za to, že živá zvířata beze schrán byla na vozidle vhodně zajištěna a opatřena.

(5) Průvodce zásilky je povinen obstarat během přepravy krmení a napájení zvířat; přitom dbá o to, aby zdržení vozidla bylo co nejkratší.

§ 67

Přeprava autobusových zásilek

(1) Při pravidelné hromadné přepravě osob mohou být přijaty k přepravě zásilky, s nimiž se osoby podávající je k přepravě zároveň nepřeppravují (autobusové zásilky).

(2) Autobusové zásilky musí vyhovovat podmínkám stanoveným v části první pro přijetí věcí jako zavazadla s odchylkou, že celková váha současně podávaných zásilek není omezena; k přepravě se přejímají, jen pokud je místo ve vozidle a není-li jejich přepravou ohrožena bezpečnost provozu.

(3) Přeprava autobusových zásilek se provádí zásadně jen ze zastávek a do zastávek téže autobusové tratě. Dopravce může místní úpravou rozšířit jejich přepravu do zastávek a ze zastávek jiných autobusových tratí, vyloučit přepravu na některých tratích nebo spojích anebo jí omezit zejména co do váhy a rozměrů zásilek. Opatření uvedená v předchozí větě je dopravce povinen včas uveřejnit vývěskami.

(4) Přeprava autobusových zásilek se neobjednává. Přepravní smlouva vzniká převzetím autobusové zásilky k přepravě.

(5) Dokladem o převzetí autobusové zásilky k přepravě a o splnění přepravní smlouvy je speciální přepravní doklad (přepraveňka). Vzor přepravenky stanoví ministerstvo dopravy, může zavést i více druhů přepravenek a stanovit podrobné podmínky pro jejich používání.

(6) Dovozné se platí v hotovosti při odevzdání zásilky k přepravě. Sazby dovozného stanoví tarif. Odesílatel je povinen se přesvědčit při přejímání přepravenky, zda výše dovozného v ní uvedená odpovídá částce, kterou zaplatil. Při přepravách autobusových zásilek socialistických organizací může být dohodnut jiný způsob placení dovozného.

(7) Každý kus autobusové zásilky musí být řádně označen adresou příjemce i odesílatele a zastávkou určení podle jízdního řádu.

(8) Odesílatel je povinen zajistit převzetí zásilky příjemcem v zastávce určení přímo u vozidla, a to ihned po jeho příjezdu. Dopravce vydá autobusovou zásilku v zastávce určení osobě, která se o její vydání u vozidla přihlásila. Dopravce není povinen přezkoumávat oprávněnost příjemce k odběru zásilky. Příjemce je povinen na vyzvání dopravce prokázat svou totožnost občanským průkazem.

(9) Jestliže se v zastávce určení nikdo u vozidla o vydání zásilky nepřihlásil a odesílatel nevyloučil náhradní doručení, může dopravce vydat zásilku osobě, která má možnost zásilku příjemci doručit, pokud prokáže svoji totožnost a je ochotna zásilku doručit.

(10) Autobusové zásilky, které nebyly podle předchozích ustanovení odebrány, je dopravce oprávněn za podmínek stanovených v § 59 a 60 likvidovat.

(11) Pro přepravu autobusových zásilek opakujících se za stejných podmínek (např. novin, filmů) mohou být mezi dopravcem a přepravcem dohodnuty odchylky od předchozích ustanovení.

§ 68

Přeprava zásilek ve vyhlášených přepravních systémech

Orgán, který vyhlásil zavedení určitého přepravního systému podle zvláštních předpisů*), může zároveň vyhlásit zvláštní podmínky pro provádění přeprav v rámci vyhlášeného přepravního systému. Zvláštní podmínky se mohou odchylovat od obecných přepravních podmínek, jen pokud jde o

- a) objednávání přepravy (§ 40),
- b) přezkoumání zásilky (§ 47),
- c) přezkoumání váhy zásilky dopravcem (§ 48 odst. 3),
- d) dobu podeje a odběru zásilek (§ 50 odst. 1 a 2)
- e) postup při překážce při plnění přepravní smlouvy (§ 69 odst. 3 a 4),
- f) způsob placení přepravného,
- g) zavedení dalších majerkových sankcí.

*) Vyhláška ministerstva dopravy č. 3/1962 Sb., o řízení nakladní automobilové dopravy národními výbory.

ODDÍL TŘETÍ

Dohodnuté přepravní podmínky

§ 69

(1) Přepravci a dopravci si mohou dohodnout podmínky odchylné od obecných přepravních podmínek, jen pokud jde o

- a) objednávání přepravy (§ 40),
- b) přezkoumání zásilky (§ 47),
- c) přezkoumání váhy zásilky dopravcem (§ 48 odst. 3),
- d) dobu podeje a odběru zásilek (§ 50 odst. 1 a 2),
- e) postup při překážce při plnění přepravní smlouvy (§ 69 odst. 3 a 4),
- f) způsob placení přepravného,
- g) zavedení dalších majetkových sankcí.

(2) Vyžaduje-li povaha určitých opakujících se přeprav odchylnou úpravu některé obecné, popřípadě zvláštní přepravní podmínky nebo rozšíření zvláštních přepravních podmínek anebo je obecný zájem na jednotném provádění určitých přeprav větším počtem přepravců a dopravců, popřípadě na celém území státu, mohou být mezi ministerstvem dopravy a ústředními orgány nadřízenými organizacím, jichž se tyto přepravy týkají, dohodnuty jednotné přepravní podmínky. Odchylné podmínky od stanovených obecných a zvláštních přepravních podmínek mohou být dohodnuty jen v případech uvedených v odst. 1 a dále ještě od podmínek týkajících se sjednání a změny přepravní smlouvy, přepravní listiny, obalu a označení zásilky, nakládání, vykládání a vydání zásilky a dodacích lhůt. Je-li to nutné z hlediska mezinárodních obchodních styků, může ministerstvo dopravy a ministerstvo zahraničního obchodu dohodnout odchylky i od ostatních ustanovení přepravního řádu.

(3) Podmínky dohodnuté podle odstavce 2 jsou závazné, pokud v nich není stanoveno jinak, pro všechny dopravce a přepravce na příslušných přepravách zúčastněné.

HLAVA TŘETÍ

Odpovědnost z nákladní přepravy

§ 70

(1) Dopravci a přepravci odpovídají : přepravní smlouvy podle příslušných ustanovení občanského zákoníku a hospodářského zákoníku a ustanovení tohoto řádu.

(2) Dopravce odpovídá za škody, které vzniknou na přepravované zásilce úplnou nebo částečnou ztrátou anebo poškozením v době od převzetí k přepravě až do jejího vydání (§ 58) nebo do její likvidace (§ 60). Dopravce se zproští odpovědnosti, jestliže byla škoda způsobena

- a) okolností, kterou nemohl dopravce odvrátit,
- b) odesílatelem nebo příjemcem,
- c) vadností zásilky,

- d) vadností obalu nebo balení,
- e) zvláštní povahou přepravované zásilky; za takové škody se považují škody vzniklé přirozenou povahou zásilky, zejména výbušností, samozápalností, hořlavostí, křehkostí, vypařováním, vysýcháním, rezivěním, zmraznutím, hnitím, zapálením a u živých zvířat poraněním, uhynutím nebo vyhladověním,
- f) na zásilce vyložené (uskladněné) za podmínek stanovených v § 59 odst. 7.

(3) Důkaz o tom, že ztráta nebo poškození zásilky vznikly z příčin uvedených v odst. 2 písm. a), b) a c), přísluší dopravci. Přepravce je povinen dokázat, že škoda nebyla způsobena okolností uvedenou v odstavci 2 písm. d), e) a f).

(4) Pokud přepravce neprokáže opak, má se za to, že škoda nevznikla během přepravy, jestliže

- a) přepravce převzal zásilku od dopravce aniž požádal o sepsání zápisu o poškození nebo neúplnosti zásilky (§ 71 odst. 2), a byla-li zevně neznatelně poškozena, aniž poškození nebo neúplnost zásilky oznámil dopravci nejpozději do tří dnů po převzetí zásilky (§ 71 odst. 4);
- b) dopravce vydal zásilku za podmínek uvedených v § 58. odst. 3;
- c) dopravce vydal zásilku v neporušeném původním obalu (u zamykatelných obalů ještě s nepoškozenými plombami nebo zámky přepravce).

(5) Údaj přepravní listiny o váze zásilky nebo o počtu drobných kusů zásilky je důkazem proti dopravci jen

- a) byla-li váha nebo počet drobných kusů zjištěny dopravcem při převzetí zásilky a bylo-li to vyznačeno v přepravní listině, a nebo
- b) nesplnil-li dopravce povinnost dohodnutou s odesílatelem o zjištění váhy zásilky jejím vážením (§ 48 odst. 2) popřípadě o zjištění počtu drobných kusů.

(6) Škodu vzniklou přepravci překročením dodací lhůty hradí dopravce jen do výše dovozného.

(7) Dopravce odpovídá přepravci též za škody, které mu způsobil

- a) tím, že jej nevyrozuměl neprodleně o nepřijetí objednávky (§ 40 odst. 11),
- b) neuskutečněním přepravy za podmínek stanovených v § 59 odst. 2.

Dopravce nahrazuje jen výdaje vzniklé přepravci marnou přípravou zásilky k přepravě.

ČÁST TŘETÍ

Společná a závěrečná ustanovení

§ 71

Zápisy

(1) Okolností, které mohou zakládat majetkovou odpovědnost mezi dopravcem a cestujícími, v nepravděelné hromadné přepravě osob mezi do-

pravcem a objednatelům a v nákladní přepravě mezi dopravcem a přepravcem, se zjišťují zpravidla zápisem. Zápis je podkladem pro uplatnění práv; sepisuje jej dopravce pokud možno na místě, kde byla zjištěna okolnost, o níž se pořizuje zápis, a za přítomnosti zúčastněné strany.

(2) Zjistí-li dopravce porušení nebo neúplnost zásilky nebo okolností tomu nasvědčující, je povinen zjistit stav zásilky a sepsat zápis. Zjistí-li příjemce zásilky její zjevnou porušenost nebo neúplnost anebo okolností tomu nasvědčující, je povinen požádat dopravce nejpozději při převzetí zásilky o sepsání zápisu. Dokud dopravce nesepíše požadovaný zápis, není příjemce povinen zásilku převzít.

(3) Pracovník dopravce uvede v zápisu předběžně zjištěnou nebo pravděpodobnou příčinu poškození (ztráty) zásilky. Krátký zápis je možno provést přímo v přepravní listině, a to průpisem ve všech jeho dílech, které jsou při sepsání zápisu k dispozici. Jinak se vyhotoví samostatný zápis, který se stává přílohou přepravní listiny; přepravce obdrží jeden průpis zápisu. Dopravce je oprávněn svým odborným zaměstnancem sepsat dodatečně u příjemce a ve spolupráci s ním podrobný zápis o rozsahu poškození nebo ztráty zásilky a o všech okolnostech rozhodných pro zjištění odpovědnosti organizací a osob na přepravě zúčastněných.

(4) Jde-li o zevně neznatelné poškození nebo neúplnost zásilky zjištěnou až po jejím vydání, je příjemce zásilky povinen sdělit to nejpozději do tří dnů po jejím převzetí dopravci; dopravce se může o povaze, rozsahu a pravděpodobné příčině poškození u příjemce přesvědčit, popřípadě sepsat dodatečně zápis.

(5) Sepisuje-li dopravce zápis v nepřítomnosti cestujícího, objednatele nepravděelné hromadné přepravy osob nebo přepravce, přizve ke zjištění okolností, pokud je to možné, orgán společenské kontroly nebo alespoň jednu osobu, která není pracovníkem dopravce.

(6) Správnost zjištění obsažených v zápisu potvrdí podpisem osoby, které se zúčastnily jeho sestavení. Nesouhlasí-li osoba zúčastněná na sestavení zápisu s jeho obsahem, uvede v něm, s kterým údajem nesouhlasí a z jakého důvodu, a takto doplněný zápis podepíše. Odmítne-li podepsání zápisu pracovník přepravce a neprovedl-li v zápisu znam podle předchozí věty, je přepravce povinen dokázat, že údaje zápisu nejsou správné. Odmítne-li osoba zúčastněná na sestavení zápisu jej podepsat, je třeba v něm uvést její jméno, popřípadě též důvody odmítnutí.

§ 72

Přeplatky a nedoplatky

Dopravce, cestující objednatelé nepravděelné přepravy osob a přepravci jsou povinni zaplatit

nedoplatky a vrátit přeplatky, pokud je zjistí, aniž vyčkají reklamace nebo výzvy k zaplacení. Tarif může stanovit, že částky nedosahující určité minimální výše socialistické organizace nevracejí.

§ 73

Reklamace

(1) Veškerá práva, která má oprávněný z přepravy nebo v souvislosti s přepravou, musí reklamovat u dopravce, jinak tato práva zanikají.

(2) Oprávněný k podání reklamace je, žádá-li se o vrácení dopravci zaplacených částek, ten, kdo částku zaplatil. V ostatních případech je oprávněný

- a) v pravidelné přepravě osob cestující,
- b) v nepravděelné přepravě osob objednatel přepravy,
- c) v nákladní přepravě příjemce, a jde-li o úplnou ztrátu zásilky, odesílatel.

Reklamuje-li ten, kdo není podle předchozí věty k reklamaci oprávněn, musí připojit písemný souhlas oprávněného.

(3) Reklamaci musí podat oprávněný, žádá-li o vrácení zaplacených částek, u té organizační jednotky, které částku zaplatil. V ostatních případech

- a) cestující u té organizační jednotky dopravce, která prováděla jeho přepravu,
- b) objednatel v nepravděelné přepravě osob a přepravce u té jednotky dopravce, se kterou byla sjednána přepravní smlouva.

Byla-li platná reklamace podána u organizační jednotky nepřislušné pro její vyřízení, postoupí jí tato jednotka ihned příslušné organizační jednotce; postoupením reklamace se na včasnost jejího podání nic nemění.

(4) Objednatelé přepravy a přepravci mohou podat reklamaci jen písemně. Uplatňuje-li cestující právo ústní reklamaci, vyhotoví o ní dopravce zápis. V reklamaci musí oprávněný vymezit své požadavky a stručně je zdůvodnit. Dále musí připojit doklady osvědčující oprávněnost jeho nároku a správnost výše požadované částky, zejména doklad o zaplacení částky, jejíž vrácení se požaduje, stejnopis vyhotoveného zápisu, a jde-li o nákladní přepravu, ještě příslušný díl přepravní listiny.

(5) Oprávněný musí uplatnit právo u dopravce bez zbytečného odkladu nejpozději do šesti měsíců,

- a) jde-li o objednatele v nepravděelné přepravě osob, ode dne, kdy přeprava byla nebo měla být provedena;
- b) jde-li o přepravce, kterým je socialistická organizace, ode dne vzniku přepravní smlouvy;
- c) jde-li o odesílatele, kterým je občan, ode dne převzetí zásilky k přepravě, a jde-li o příjemce, kterým je občan, ode dne vydání zásilky;

d) od události zakládající právo v ostatních případech.

(⁶) Nemá-li reklamáce náležitosti uvedené v odst. 4, vyzve dopravce reklamujícího ihned k jejímu doplnění a stanoví přiměřenou lhůtu, nikoliv kratší než 8 dnů. Bude-li doplnění reklamáce provedeno ve stanovené lhůtě, platí, že reklamáce byla řádně podána.

(⁷) Socialistické organizace nemohou platňovat svá práva vůči dopravci, jestliže požadovaná částka nepřevyšuje v jednotlivém případě Kčs 10. Toto omezení práva neplatí, opakují-li se případy odůvodněných reklamací soustavně.

§ 74

Vyřízení reklamáce

(¹) Dopravce je povinen vyřídit reklamaci a písemně zpravit reklamujícího o uznání nebo zamítnutí jeho požadavků, a to do tří měsíců počínaje dnem následujícím po dni, ve kterém byla reklamáce podána na poštu nebo osobně předložena, popřípadě úsně uplatněna.

(²) Zamítne-li dopravce zcela nebo z části právo uplatňované reklamací, je povinen toto stanovisko zdůvodnit.

§ 75

Promlčení a zánik práv z přepravy

Promlčení práv občanů se řídí ustanovením občanského zákoníku; zánik práv socialistických organizací se řídí ustanoveními hospodářského zákoníku.

§ 76

Přechodná ustanovení

Než vyjdou zvláštní předpisy o přepravě nebezpečných věcí v silniční dopravě, platí obdobně předpisy pro jejich přepravu na železnici.*)

§ 77

Zrušovací ustanovení

Zrušují se

1. vyhláška ministerstva dopravy č. 196/1953 Ú. l., kterou se vydává automobilový přepravní řád, ve znění vyhlášky ministerstva dopravy č. 32/1955 Ú. l.,
2. vyhláška ministerstva dopravy č. 214/1958 Ú. l., o nákladním tarifu automobilové dopravy a o cenách zaslátelských služeb,
3. § 6, 7, 10 odst. 2, § 12 odst. 3, § 21 a 22 vyhl. č. 3/1962 Sb., o řízení nákladní automobilové dopravy národními výbory.

§ 78

Účinnost

(¹) Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. července 1964.

(²) Ustanovení § 43 nabývá účinnosti dnem, který stanoví ministerstvo dopravy a vyhlásí v přepravním a tarifním věstníku; ostatní ustanovení přepravního řádu, v nichž se jedná o přepravní listiny, se do této doby vztahují na platné přepravní doklady.**)

Ministr:

Indra v. r.

*) Příloha I k Železničnímu přepravnímu řádu.

***) Jsou určeny vyhláškou ministerstva dopravy č. 190/1953 Ú. l., o povinném vedení záznamů o výkonech nákladní automobilové dopravy.